

## הלכות הילוך וזריקה והוצאה ומלמולי שבת.

**קצמ' תיר ה'** לדעת כי אני די מקדישכם איל הקביה למשה משה מתנה מונה יש לי בבית ננוי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה להן לישראל לך הודיע אותם סכאן אמר רשב"ג הנהן סת לתינוק צריך להודיע לאמו. ארי יודען משום ריש בן יחזאי כל מצות שנתן להם הקביה לישראל נתן להם בפרהסיא היין משבת שניתן להם בניצנעא שנאמר בני ובין בני ישראל אות הוא לעולם, תניא כ) שבו איש תחתיו כתחתיו וכמה תחתיו נוסף של ארם נ' אמות ואמה כרי פשוט דים ורגלים דברי ר' מאיר ר' יהודא אומר נוסף נ' אמות ואמה כדי ליטול הפין מתחת מראשותיו ומניח מתחת מרגלותיו, ומתחת מרגלותיו ומניח תחת מראשותיו, וכבר פירשנו הא פלוגתא בהלכות עירובין ותיר ג) שבו איש תחתיו אלו די אמות אל יצא איש ממקומו אלו אלפים של תחום שבת דקיייל דכל בר ישראל ששבת שבת במדבריות באתר דלית תמן מחצתא אין לו למלט אלא די אמות הילוך נוסף עד אלפים אמה אי איצטרך ליה מידי דתם וברדיי אם הוא מיוחד לו לברו ממלט את נולו ומהלך נוסף תוין לרשותו אלפים אמה ואם אינו מיוחד לו אלא שיש שם דוירין הרבה ממלט בכלו עיי' עירוב ונוספו של ארם מותר לו להלך מרשות לרשות עד אלפים אמה אבל כי שלמו אלפים אמה לא שנא מרשות לרשות ולא שנא בתוך רשות אחד עצמו אסור לפסוע אפילו סטיעה אחת היינו פעמא דמאן דקא אתי בספינה בשבת ראסור לצאת מן הים שהיא כנרמלית לרהיר משום דמאן דאתי בשבתא וודאי מחוץ לתחום אתי הילכך אסור לצאת חוץ לתחום אבל אי שבת בתוך התחום עד שחשיכה באותו ספינה מותר לו לצאת ממנה וכבר פירשנו זה פי' אבא רב אמר רב אסי אסור לו לאדם להלך ע"ג בפרק המוצא תפילין ד) אמר רמי בר אבא אמר רב אסי אסור לו לאדם להלך ע"ג עשבים בשבת שנאמר ואין ברגלים חומא, תני חדא מותר להלך ע"ג עשבים בשבת ותניא איך אסור לא קשיא כאן בימות החמה כאן בימות הגשמים, ואיבעי הא הוא בימות הגשמים ולא קשיא הא דסיים מסאניה והא דלא סיים מסאניה השתא דקיייל כריש דאמר דבר שאינו מתכוין מותר אפילו גלגלו שריין, נרסינן בפרק שואל אדם ה) תיר לא יטייל אדם בתוך שדהו לידע מה היא צריכה כיוצא בו לא יטייל על סתח המדינה כדי שתחשך ויבנם לבית המרחץ מיר, ונרסינן נמי בהאי סירקא ו) אין מחשיבין על התחום לשכור פועלים ולהביא סירות אבל מחשיך הוא לשמור ומביא סירות בידו, ואוקימנא בנמרא בראבריל, כלל אמר אבא שואל כל שאני וכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו כדרב ספא ו) דאמר רב ספא מותר לו לאדם לומר לו לחברו שמר לי סירות שבתחומך ואני אשמור לך סירות שבתחומי, תיר ח) מחשיבין

### עתיים לבינה

ה) ביצה ב"ז ע"א, כ) עירובין ס"ח ע"א, ג) שם נ"א ע"א, ד) שם ק' רע"ב, ה) אגב שיספא כתב רבינו כן יען העתיק כל אלה הדברים מהלכות הרי"ף והרי"ף הביא זה בפרק שואל בסתם וחשב רבינו שהיא שם בנמרא ובאמת לא מזכיר זה בבס' שבת כלל כי אם בש"ס עירובין דף ל"ח ע"ב [עניין ר"ן ש' שואל שם], ו) זה בבס' שבת בפרק שואל דף ק"ג ע"א, ז) שם ק"א ע"א ולפינו אמר רב יתדא אמר שמאל וכן גירסת הרי"ף והרא"ש אבל כגירסת רבינו כן גם גירסת רבינו

על התועם להביא בהמה היתה עומדת חוץ לתועם קודא לה והיא באה ומחשיכין על התועם למקח על עסקי כלה ועל עסקי הבת להביא לו ארוח ותכריכים ואומרים לו לך למקום מלוני ואם לא מצאת במקום מלוני לך למקום מלוני לא מצאת במנה הבא במאתים ר' יוסי בר יהודה אומר ובלכר שלא יזכר סכום מקה השוכר את הפועל ט' לשמור לו את הפרה לשמור לו את התינוק אין נותנין לו שכרו של שבת לפיכך אין אחריותו עליו בשבת י' אם היה שכיר שבת שכיר חודש שכיר שנה שכיר שבת נותנין לו שכרו של שבוע לפיכך אחריותו עליו בשבת לא יאמר לו תן לי שכרי של שבת אלא אומר לו תן לי שכרי של עשרת ימים :

ך מי שהחשיך לו בדרך נותן כיסו לנכרי אם אין עמו נכרי מניחו על החמור הגיע לחצר החיצונה נטול את הכלים הגימלין בשבת ושארן נישלין מחיר את התבליים והשקין נוסלין. מי שרזו ליי רבנן למיתן כיסולנכרי קים להו לרבנן דאין אדם מעמיד על סמנו ואי לא שריית ליה אתי לאתויי די אמות ברהיז. אמר רבא דחוקא כיסו אבל מציאה לא וללישנא דרבא אוקימנא בכיסו י' ללישנא בתרא עלתה בתיווכל תיקו דאיסורא לחמרא והלכתא כרבא דאוקמה למתניתן בכיסו ממש. אם אין עמו נכרי מניחו על החמור פעמא דאין עמו נכרי הא יש עמו נכרי לנכרי יהיב ליה מי שחמור אתה מצווה על שבייתו נכרי אי אתה מצווה על שבייתו. חמור חשיו אחמד מנח ליה לחשיו לא יהיב להו מי שחי אדם חמור לאו אדם חרש ושופה לשופה יהיב ליה לחרש לא יהיב ליה שופה וקמן לשופה יהיב ליה לקמן לא יהיב ליה ואיבעי להו חרש וקמן מדא איכא דאמרי לחרש יהיב ואיכא דאמרי לקמן יהיב ליה יב' וכוין דלא איספקא הלכתא בהדיא דעביד כהאי לישנא עביד דהעביד כהאי לישנא עביד. אין עמו לא נכרי ולא חמור לא חרש ולא שופה ולא קמן מאי אמר ר' יצחק עוד אחרת היתה ולא רצו חכמים לגלותה מוליכו פחות פחות מד' אמות. אמר מד אין עמו נכרי מניחו על החמור והלא מחמר ורחמנא אמר לא תעשה כל מלאכה אמר רב אדא בר אבהו מניחו עליה כשהיא מהלכת סוף סוף אי אפשר דלא קיימי פורתא לשתיק מים ולהטיל גללים וקאתי למיעבד עקירה והגחה תאנא כשהיא מהלכת מניחו עליה וכשהיא עומדת נוטלה הימנה. אמר רב אדא בר אבהו היתה תבילתו מונחת על כתפו רין תחתיו עד שהוא מניע לביתו דחוקא רין אבל קאי קאי לא מי ש כיון דלית ליה דבירא אתי למיעבד עקירה והגחה סוף סוף כי ממי לביתיה אי' דלא קאי וקא מעייל מרהיז להי' זריק לה בלאחר יד וכתב גאון יג' מרדייקי עלי' ומסריקין מעמי' שים הלכתא כותיה ותו דליכא מאן דפליגי עליו. הגיע לחצר החיצונה וכו' אמר רב דונא יד' היתה בהמתו מעונה כלי זכוכית כגון קרני דאומני דאמר לשלשל

### עמים לכינה

הנגאל שם רב פפא. ט' שם. ט' ב"מ דף ג"ה ע"א ונדרים ל"ז ע"א ושם איתא גם לשמור את הזרעים אבל רבינו וכן רי"ף לא העתיקו זו. נראה שלא הי' זה בגירסתם וגם בתוספתא סוף שבת ובפ"ה דב"מ ליתא וכן הרמב"ם ספ"ו דשבת לא העתיקו זה ועיין בס' ישועת יעקב א"ח ט' ש"ז סק"ב תמוז על הרמב"ם למה השמיטו ע"ש מ"ש ובאמת לק"ם כי לא הי' זה בגירסת ספרותם וכמ"ש וכוז מיושב ג"כ קישיות תוס' ב"מ שם ר"ה לשמור. י' עפרשיי שכתב אם אירע בחן קלקול וסמיכות לשונן משמע אפי' קלקול של פשיעה אבל בגררים תצל' שם תירוסא לפיכך אם אבדו' בשבת אינו חייב באחריותן א"כ מוכח דדווקא אחריות של גניבה ואבירה משד אבל בפשיעה חייב דעכ"פ תוי כש"ת וכ"כ הר"ן ועיין ש"ך ת"ם סיסן ס"ז ס"ק קכ"ז נחתק בזה וכתב דמשמע דמ"ם שומר חינוג מיהו הוי ולא תרגיש להביא מגררים הנצל. י"א אבל במציאה דלא אתי לזריה לא תמירז לו וכמציאה דאתי לזריה ללישנא בתרא וכו' כצ"ל והיא כלשון פי' ר"ת שם. יג' לשון רי"ף שם. יג' לשון הרבינו הנגאל שם. יד' שם קנ"ד ע"ב.

משום דלא חיזין מביא כרים וכסתות ומניח תחתיה ומתיר התבלים והשקים נוספין  
הלכתא כרב הונא דחוקא בשלישי חומרי ראי בעי שמיש ליה לכרים וכסתות מתותיה  
ולא קא מבטל כלי מהכינו, וכתב הגאון ר' יצחק (עו) מהא שמעינן דלית הלכתא  
כר' יצחק דאמר בפרק כירה אין כלי נימל אלא לדבר הגיטל בשבת דהא הכא הא  
אוקימנא בקרני דאומני דלא חיזין וקאמר דמביא כרים וכסתות ומניח תחתיה. תניא  
רשב"י אומר היתה בהמתו מעונה שליף של תבואה מכניס ראשו תחתיו ומסלקו לצד  
אחר והוא נוסל מאליו אב"י אשכחיה (עו) לרבא דהוי קא משפשא ליה לבריה ע"ג  
חמרא א"ל והא קא משתמש מר בבעלי חיים ועובר משום הא דתנן אין רוכבין ע"ג  
בהמה א"ל צדדין ניהו (ח) וצדדין לא נזרו בודו רבנן ואסיק הלכתא צדדין אסורין  
וצידי צדדין מותרין הלכך אסור לשפשא אפילו בצדדין של חמור. ולא מיבעי' על  
שדרו דדרך רכיבה היא אלא אפי' בצידי החמור כדקא היה עביד רבא הא אסיקנא  
דצדדין אסורין והשיפשא שהי' עושה רבא לכנו הי' מעלה ומוריד בנו כעין שפשא  
ע"ג החמור מן הצד ולא על שדרו של חמור אלא מציוד היה משיבו על החמור  
התניק מתנגד ונחית ואב"י מחויק ומהדקו שלא ימול לארץ וכה"ג אסור אבל צידי  
צדדין דמותרין כגון דחק באילן ונתן בו עץ או קורה, או קנה שיוצאת ונחשרכת חוץ  
לאילן מאותה קורה עצמה הקבועה באילן היא צידי האילן ואם עשה סוכה ונתן ראשי  
העצים של הסכך על אותה קורה היוצאה מן האילן אותה סוכה נקראת צידי צדדין  
א"י סולם הסכך על אותה הקורה היוצאת מן האילן שאסור לעלות באותה קורה  
שהיא צדדין ומותר לעלות בסולם שהיא צידי צדדין ובלבד שלא יניח רגליו כשהוא  
עולה בסולם באותו עץ הקבוע באילן אלא מותר להניח רגליו בשליכותו של סולם  
ולעלות ממנו לבית ולעליה ולרבר המותר לעלות לו בשבת. ובההיא ענינא דר' יצחק  
דכתבינן לעיל אשכחין לחד מרבנותא דכתב הכי והא דאמר ר' יצחק מעליכו פחות  
פחות מד' אמות הלכה היא ועברינן הכי וצריך לישב כל פחות מד' אמות (יח) אבל

### עלים לבניה

(טו) לשון ר"י (פ"ג שם, ע"ג) וכן היא בר"י (פ"ג שם) ופ"ג ופ"ג לרבה כנוסחת הגמרא וכ"מ מד"ל והא קא משתמש  
בר עתוס' עירכין ה' ע"א ועיין ג"כ ש"ס יוסא דף ע"ח ס"ב דה"ל לרבה נעטעין על בנו למלאות  
תאור לבו. (יח) ע"ש"ם שם ק"ה ע"א דנראה דרב פפא ס"ל דצדדין מותרין ורב אשי ס"ל צדדין  
אסורין התוס' שם תמט דבהניגה דס"ל מע"ב אמר רב פפא ש"ס צדדין אסורין דאי ס"ד צדדין  
מותרין נימסך ארישא דצדדין ניהו רב אשי דהו אפילו תימסך ארישא דצדדין מותרין כל דלהדי גבה  
כגבה דמי ע"ש. והנה מן שהעתיקו התוס' לשון הש"ס תניגה נימסך ארישא דצדדין ניהו לפגנו  
שם תניגה לסמוך לצדדין. אשר על כן לולא התוס' היתו אומר דכוונת רב פפא הי' להחיות  
דש"ס דצדדין אסורין בסמיכה דצריך לסמוך על גב הראש דחוקא ראי ס"ד דמותר סמיכה גם  
בצדדין א"כ בוי"ט לסמוך על צדדין הראש דמשום אסור רכיבה ליכא כשיפתו בשבת הג"ל דס"ל  
דצדדין מותרין להשתמש בבע"ח בשבת וע"ז השיב רב אשי דלעולם י"ל דמותר סמיכה גם בצדדין  
וכ"מ אסור סמיכה בוי"ט משום דצדדין שהם סמוכים לגב הראש כגבה דמי והני צדדין אסורין  
וא"כ אודנא תריותו לשיטתיהו אולו וכן תנן במשנה פרה פ"ב ס"ב דצדדין המכונים ללפניו  
כלפניו דמי ע"ש ובאמת הי' בעיני דלא הביא רב אשי סיעו ממשנה זו ועיין ג"כ בש"ס סוטה  
ל"ח ס"ב לענין עם שאתורי כהנים ראינם בכלל ברכה ואיבעי' להו עם שבצדדין הכתנים ופשיט  
ל"י מי בר רב אשי ממשנה דפרה הג"ל. וצ"ע בש"ס סוכה דף ל"ב רע"א דקאמר שם רב נחמן  
צדדין כלפניו דמי ואמרי לה כלאחריו דמי דלא פשיט מהג"ל, שוב ראיתי בש"ס מנחות דף צ"ג  
ע"ב דזה איבעיות הש"ס אם מותר לסמוך על צדדין הראש ופשיט ל"י מברייתא דתני' ידו על  
ראשו ולא ידו על הצדדין ע"ש וצ"ע שלא הובא זה בש"ס תניגה הג"ל וגם צ"ע בש"ס ברכות  
כ"ב ס"ב דהתניא לצדדין ע"ש ופ"ג חב"י ב"מ"ה ט"י קכ"ח ע"ש דוק, (יח) כל לשון זה ע"כ  
סופו היא בתשובת הגאונים דפוס ליק סימן ע"ז וכנראה שם שהיא לרב האי ז"ל, [אן אולי

בעמידה אין כלום ואסור לעשות כן ואם עשה כן הרי היא מחלל שבת שהרי מעביר ד' אמות ברה"ר אפילו בעמידה היא מחייב אע"פ שהוא עומד הליכה אחת היא אלא צריך לישב כל סעות מדי אמות ואפילו בשדה או בכרמלית שאין בה סקילה אם העביר בתוכה ולא ישב כל סעות מדי אמות חייב מלקות מדרבנן דקאמרינן יט) אבל ים ונקעה וכו' ובסיפא קא אמרינן ואין נושאין ונותנין בתוכו ואם נשא ונתן פסור אבל אסור מדרבנן:

ר"א גרסינן במסך אלו דברים בפסח כ) למטר מי שפסחו מלה תחב לו הסכך בצמר גדי תחבו לו בין קרניו ומקשי עלה התם והלא מחמר ומרקינן מחמר בלאהר יד היא שהיא שלא כדרך המחמרין שכל העושה בשבת שלא כדרך מלאכה בלאהר יד מיקרי וכן המחמר נמי בגדי וסלה מה שאין דרכן לעשות כן בלאהר יד מיקרי ופסור וכתנן כז) המציא לאהר יד וברנלו וכו' ומקשינן נמי בלאהר יד איסורא דרבנן היא ומרקינן היינו דקא בעי מינה דבר שיש לו היתר מן התורה דברי שבות בלאהר יד כז) ומדקאמר דבא מחמר בלאהר יד נמי איסורא מדרבנן אינא מכלל מחמר כדרכו איסורא דאורייתא היא מיהו לא הוי איסורא דאורייתא אלא ללאו בעלמא בלא מלקות דלאו שניתן לאזהרת סתות ביד אין לוקין עליו גרסינן הבא בפ' מי שהחשיך והלא מחמר ורחמנא אמר לא תעשה כל מלאכה כג) וענין מחמר הוא המנהיג בהמתו ועליה משאוי ודרך אותה בדמה להמעניה משאוי. ואמרינן תו הבא בפ' מי שהחשיך אמר רמי בר חמא המחמר אחר בהמתו בשבת בשונג חייב המאת במזיד חייב סקילה מי"ט דכתיב לא תעשה כל מלאכה אתה ובהמתך מקיש בהמתו לו והמי בדמתו מעונה משאוי כגושא משא מה הוא חייב סקילה כי עבד מלאכה במזיד אף כי עבד מלאכה בהרי בהמתו במזיד נמי חייב ורבה דההוה הא סברא ובלישנא בתרא אמר ר' יוחנן המחמר אתי בדמתו בשבת פסור מכלום בשונג לא מחייב המאת דהקשו כל שנונת שבתורה לעיני דכתיב לעושה בשונה והגושא אשר תעשה ביד רמה במזיד נמי לא מחייב דתנן וכו'

עתיים לכינה

העתיקו המקבץ מחכא), ואמנם מ"ש דעמידה לא מיקרי חפסק ומכיוא ראי' ממעביר ד' אמות ברה"ר לכאורה דבריו מזהים דהא פסור בש"ס שבת דף ה' ע"ב דהמעביר ר"א ברה"ר ועמד לפרש תוך ד"א פסור, ואפשר שמכיוא ראי' מעמד לכתף דחייב עיי"ש דה"ג כאן כיון שאינו עוסק אלא כרי שלא יבא לידי איסור וזוסיף בחליכת הוי כעמד לכתף [כעין מה ראסור כירושלמי יוסא סרק יוח"כ מורה ריש לקיש בדעתו להשלים ע"ש] שוב ראיתי בב"י או"ח סי' רס"ו הכיוא בשם דרכינו ירוחם שהכיוא כן בשם רב שר שלום גאון וז' מ"ש רבינו כשם חד מרבוחא ועיין מגן אברהם שם ס"ק ט' העיר כמ"ש ע"ש. יט) שבת ו' ע"א כ) פסחים ס"ז ע"ב. כל) שבת צ"ב ע"א. כז) עומד לגנוי במקום מצוה סאי כצ"ל ע"ש. כג) שבת קנ"ג ע"ב. והנה מיר בתחלת המנוי בסע"א שם דקאמר השי"ס ראם יש עמו נכרי לא יהיב לוי' לחמור משום דחמור מצווה על שביחתו א"כ הוי' לו להקשות דאי הכי אם אינו עמו נכרי ס"ס יהיב לוי' לחמור והוא מצווה על שביחתו וזה קשיות תרבנן בחי' שבת שם ובחי' תרשב"א ותרין ע"ש מ"ש לתרץ משום דחמור הוא גם בחמור דלאו דידהי' משא"כ עשה דשביחתו שהיא רק בבחמתו, ולולא דכריהי' הוי' נראה דבאמת לפי המבואר בש"ס גימין דף ל"ח סע"א רש"ש מסכול דאיסורא כוסין את רבו לשתרד שפחתו אף דעבר על עשה דלעולם בהם תעבדו ע"ש, א"כ ה"ג כאן דמשום מסכול שלא יבא למלאכה הוצאה ד"א ברה"ר והיא מלאכה סקילה שפיר התיר לעבדו על עשה של שביחתו בחמתו ועש"ס מנתות דף ט"ז ע"א ועמדו וחמא בשבת כרי שתזכה בשבת ולוח עדיפא לוי' להקשות והא מחמר דהוי איסור לאו כש"כ דאפשר דהמקשן הוי' מוכר כרב"ה ורבה שם דגם לאו דחמור היא מלאכה סקילה וא"כ לא שייך להתיר לעבדו על לאו זה משום חשש מסכול דמלאכה הוצאה ועיין ג"כ בחי' המאורי שם [ואפשר שזה ג"כ כונת תרבנן מ"ש לתרין ער שם דניהא לוי' לאקצווי מסתרי

כלאו נמי לא מחיב מלקת דהוי ל"י לאו שניתן לאזהרות מיתות ביד ואין לוקין וכי  
 וספק נאון הדלכתא כ"י יחנן דהא דרמי ביח ליתא דרכא אהדי כד) דפריק לנפשיה  
 לא שבקינן דברי רבנן וסמכינן אשנוי. ונרסנינן נמי בתחלת יבמות (כה) מאי לאו דאילך  
 אביו שחוט ל"י ובשול ל"י מ"י דהיל לא תעשה שיש בו סקילה ותרגינן לא בלא  
 דמחמר מ"י שאיל אבז להביא לו מירות על החמור דהויל מחמר ולא תעשה נרידא  
 היא. ועוד מילא חשב ל"י מחמר בהרי אבות מלאכות ידעינן דאין חייבין עליה אלא  
 איסורא בעלמא מדאורייתא כלאוין שאין בהם מלקות:

**ר**ב וק"ל רבשבת כל המציא מרשות לרשות ה"י לה מאבות מלאכות וכרתנן  
 (כו) אבות מלאכות ארבעים חסר אחת הלכך כל בר ישראל דמפיק מידי מרה"י  
 לדה"ר חייב בר [דמפיק] מידי לית ל"י שיעור כמו שאנו עתידין לפרש בשיעורי  
 התנאה. ומאן דמפיק מרה"י לדה"ר או דמעיל מרה"ר לדה"י במזיד חייב סקילה בשונג  
 חייב חמאת. והוא דעביד עקרה מרשות אחד והנחה ברשות אחרניא. והוא דעביד הוא  
 גופיה עקרה והנחה אבל א"י עביד ראוכן עקרה ושמעון הנחה לא מחיב חד מינדון  
 ואעיג דאיתעביד התנאה בין תרוויהון וק"ל יחיד שעשה חייב שנים שעשאה פסורין  
 ות"ר (כו) בעשותה העושה את כולה ולא העושה את מקצתה. כיצד שנים שהיו אחרון  
 כמלנו ולגזין בכרכר ושובטין בקולמוס וכותבין בקנה והוציאוהו לדה"ר יכול יהו חייבין  
 תיל בעשותה ולא העושה את מקצתה דדרכא רכל דגי למעבידהו בתר ואי עבדי  
 תרי פסורין אבל בעינול של דבילה והוציאוהו לדה"ר בקרה והוציאוהו לדה"ר רבי  
 יודא אומר אם אינו יכול אחד להוציאה והוציאוהו שנים חייבים ואם לאו פסורין ור'  
 שמעון אומר אע"פ שלא יכול אחד להוציאה והוציאוהו שנים פסורין לכך נאמר בעשותה  
 יהוד שעשה חייב שנים שעשאוהו פסורין ומפורש פלוגתיהו בפרק המצניע ומסקינן  
 חסן לפלוגתיהו. והיכא דאין יכול אחד להוציאה והוציאוהו שנים ק"ל דחייבין בשיעור  
 אחד לכלול. ויחיד שהוציא דחייב בעינן דעביד עקרה מעיג מקום ד' פסחים והנחה

### עתיס לבינה

דהיא איסור לאו מלתקשות משום עשה רשעית בהמתן ולפ"ו אין הוכחה שיהיה לאו דחסור  
 נכ בהמת חבירו ומפשיה רקא דכתיב אתה ובהמתך משמע דיוקא בבהמה דירי' איכא לאו  
 דכחמר ולפ"ו בזה גם כ"י מנ"ה במוסף השבת וע"ש מ"ש קצת הוכחה לזה כפסחים דס"ו דפ"ד  
 והא כחמר רק לבתר דכשני דסקדישה בעזרת, והעירו בזה גם כספרי אחרונים בשו"ת סאמר  
 סרדי ס' י"ב והסר לאברהם ס' ג"ש וקראם בשורת בית אהרן ס' ג"ב ע"ש אבל נראה  
 דבלאו דכחמר דקפירות התורה ה"י בזה מנז האדם שלא יחסר אחר בהמה בטענות סמא אין  
 נזה לחלק בין בהמה דירי' לדאחרינא ובעיכ דבהמתך דכתיב דריבד הכתיב בתנח לטעין תאי  
 דתנן במשנה בבין דף ג"ד ע"ב כנלפענ"ד בזה. (כ) ציל אהור על ח פורד לפעמית ואעיג  
 דפריק וכו' והיא לעין מ"י ר"ח בשבת ש"ב. (כה) דף ה' סע"ב. (כז) צ"ל וכתנן וכו' חסר אחת  
 עד המוציא מרשות לרשות. (כח) שבת צ"ב סע"ב, וצ"ע דהא קרא זה לאו בשבת כתיב וקרא  
 זה כתיב בויקרא ד' כ"ו בכל לאו מלאי התורה ומדוע לא אישתמיס בשום דוכתא לפסור בשנים  
 שעשאוהו כגון בלאו דהרונג נפש או בישול בבית וכל כיוצא ותחת ל"י מ"ש בשורת הרשב"א  
 מיסן כ"ח דכיתחברא דלא אכרינן סמייע אין בו משם [בה יכול וזה יכול] אלא לענין שבת  
 כשום ולענין שבת אכרינן שנים שעשו פסורין דכתיב בעשותה ע"ש והסתמי דהא באמת קרא  
 זה דבעשותה לאו בלאוי שבת היא דכתיב ואיכ למת לא נאמר כן רק לענין שבת ועיין פני  
 יהושע בחי' שבת דף צ"ג שם נפתח בזה וכתב דהא לענין עתוסי חוץ אשכחן דרשנים שאחזו  
 ככתיב אחר ושחמו פסורין ובשנים שאחזו כאמר אחר והעלו כחזן חייבין ויליף בש"ס ובחסים  
 כקראי א"כ לענין שאר איסורים צ"ע במנינות הש"ס ע"ש ובאמת מצאתי בחי' הריב"א ק' דרשין  
 דף ס"ג שהקרא למ"ל קרא למסור בשנים ששחמו דתיפוק ל"י מכתובים בעשותה דרשין יחד  
 שעשה חייב ושנים שעשאוהו פסורין והירץ דא-צ"ע"ך כי היכי ולא גיליף משנים שהעלו כאחר

נמי על מקום די סמוכים וידו של אדם חשובה לו כדי סמוכים על די סמוכים ובין ידו  
 ובין יד חבירו (כה) ושנים שהוציאו רקאמר סמוכים [היינו] מחזיב סקילה במיד או  
 מחמאת בשונג אבל איסורא איכא ועל הדין אורחא בוכנא דמתניתין דיציאת השבת  
 דתנן יציאת השבת שמים שהם ארבע בפינים ושמים שהן די בחוץ כיצד העני עומד  
 בחוץ ובעהיב בפינים שמש העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעהיב או שנמל  
 מתוכה והוציא העני חייב ובעל הבית סמור, והיינו מירושא דמתניתין יציאת השבת  
 שמים שהן די שנמר חזובן בפינים הן שמים שהן די השמים חזוב נמור והשמים שהן  
 סמור אבל אסור וכן נמי השמים שהן די בחוץ כענין הזה שמים חזוב נמור ושמים  
 סמור אבל אסור (כט) שמים שהן די בפינים כיצד שמש העני את ידו לפנים שעוקר  
 הפין מרהיר שעומד בו ונתן לתוך ידו של בעהיב שעומד בפינים הרי עקירה והצגה

### עתים לבניה

דחייב ע"ש תרי פשימא לוי רבאכת דין זה אינו בשבת דווקא ורמי' בחידושי תרשב"א כ"ב  
 דף נ"ג ע"ב שנחתק בתא ראמינין בסהררין ע"ה כהכתי עשרה בנ"א בעש- מקלות דפסורין  
 דכתיב ואיש כי יכה כל נפש אדם עד דאיכא כל נפש די"ל דהיינו דווקא כשהבו בעשר מקלות  
 שלא הכה כל אחד רק מקצה נפש אבל אם דקדוהו ענים כרוסח אחד כאחת או שכבדו שתיים  
 כאחד בסיים וכיוצא בזה י"ל דשניהם חייבים דבכת"ג י"ל רבדו דחשבינן לוי וסיים בצ"ע ואני  
 סתמה עליו דאפי' אם נאכר רס"ל רקא דבעשותה דסמטינין שים שעשאוהו רק לענין שבת  
 אכרינן כן כמו שגראה שיטתו בתשובת תרשב"א הג"ל מ"ס הא חיונין כיהו דנתמסס סכל נפש  
 אדם עד דהרג כל נפש ולא סקצתה וכיון דחיונין לענין שבת דנתמסס שניהם שפשוהו כאחת  
 משום דוח נקרא גבי כל אחד רק עושה סקצתה א"כ סטילא גב בתורג נפש הדין כן דפסרי גב  
 בדקרו איתו שנים כרוסח כאחד או שדחגורו שנים ביהר ולא מיקרי רק עושה סקצתה וגב  
 אתמלא עליו שלא הרגיש מדברי דרשב"ם המפורשים בפ"ד ס"ה רוצה ה"ג שכתב להריא והה"ר  
 לשנים שדחגורו או שכבדוהו לתוך הסיים דפסורין ע"ש ועיין לה"ו בתבואת שור סי' ג' סי' ס  
 י"ב, ואכנס לדעת תרשב"א הג"ל ח' נלפענ"ד דס"ל דבאמת לפי הגראה בש"ס שבת דף צ"ג  
 רע"א ובפרש"י שז' ר"ה וזה סניח וכו"ה וחד עיקר הלימוד דנתמסס סבעשותה העישה כולה  
 ולא העושה סקצתה הוי נא דווקא אם לא עשה רק ח"ק מהמלאכה כגון זה עיקר וזה מצינו וכוונתו  
 זה באמת פסור גם בכל חוביב חמאת ולא דווקא בשבת כשבת בסבבור גב בפרי"א סמוכים דף ס"ה  
 ובפרש"י שבת דף ג' ע"א [ואפשר דהה"ר בחייבו לארין דלא כתבקר הוה בתגרות לס' רס"ן]  
 אלא דמיותר קרא אתריגא נתמסס ג"כ בעעשה כל המלאכה כאחת ע"י שנים משום דלאו אורחת  
 למיעבד בתרי כרפוש"י שם וחיינו דבשבת מלאכת כחשבת אמרה הורה וכל שאין דרך מ'אבחה  
 בנך פסור בכל המלאכות [וכדאמר הש"ס כביצה דף י"ג ע"ב לענין העמדת עריסה עש"ח] ונהר  
 דכאן באמת גוף המלאכה נעשית כדרך מלאכה מ"ס כיון שאין דרך לעשותה בשנים חשבינן לוי  
 כעין סיכור בעעשה כולה ולא עושה סקצתה דף דבאמת לענין המעשה המלאכה האי עבד כולה  
 והאי עבד כולה מ"ס כיון דמיתו ע"י שנים נעשית א"א שלא מעל כה אחד גם לחבירו כשנת  
 העשיה. וגבי שבת לא חייבה הורה בכל המלאכות אלא כשנעשה המלאכה בכה אחד ככ"ד  
 השתתנות כה אחד וכ"ס מדברי חירושלמי פ"א דבבבא ה"ב זאמינין דבמשיח חייב ע"י שנים  
 והקפא דהא ככל סקס שנים שעשאוהו מפורין ומשני משום דכן ה' הושתת הלוח בסבבן ע"י  
 שנים ע"ש דרי דעיק- הפיסור בשנים שעשאוהו משום דלאו אורחי' למיעבדי' בתרי לוחה מתייב  
 ד"י בוח אינו יכול זה אינו יכול זה דווקא בשבת שאין קצירת התורה מצד גוף המעשה אלא  
 מצד האדם כשהשיחא בדרך מלאכת משא"כ בשאר איסורים שהי' קצירת התורה מצד גוף  
 המעשה בזה גב בשנים שעשאוהו חייבין דבאמת המעשה נתיחסת לכל אחד והאי עבד כולה  
 והאי עבד כולה כמ"ס תרשב"א הג"ל כ"לפענ"ד דוק. ועצ"ו נראה דמה דאמינין בעכנתה העושה  
 כולה ולא העושה סקצתה ויחד עעשה חייב שנים שעשאוהו פסורים דעיקר הלימוד הגובה כולה  
 וכו' ואגב מיהא נמי יחד עעשה וכו' דרמ"י לוח אף דלענין גוף הלימוד באמת הא ריחיר  
 שעשהו ד"ב שנים שעשאוהו פסורין כק"א אתריגא וליף דענין היסב בתום שבת ג' ע"א ד"ה  
 בעשותה ולפמ"ש יש ליישב דוק. (כה) שבת ד"ר ע"א. (כט) בענין מ"י מצנה זו עיין במ"י דה"ת

מרהיר [לרהי] חייב חוב נמור זה אחת שהיא נמר חוב בפנים ובעה"ב ספור בז' לנמרי דהוא ספור נמור דלא קא עביד מירי אלא העני מניה בידו דהוי ירו כקרקע עולם, או שנמל העני מתוך ירו של בעה"ב שהוא בפנים והוציא לחוץ שנמצא עוקר מרהי שהיא ירו של בעה"ב ומניה ברהיר אף בז' העני חייב חוב נמור ובעה"ב ספור לנמרי דלא קא עביד. כלום שאחר נמל מירו זה נמר חיובה בחוץ שבתוך נמור החיוב נמצא עכשיו בהאי בבא דיישא שתיים שהן חוב נמור אחת בפנים ואחת בחוץ, ובבא תנינא גמי שתיים שהן חוב נמור אחת בפנים ואחת בחוץ דקתני ששם בעה"ב את ירו לחוץ שעקר החסין מרהי ונתן לתוך ירו של עני דקא עביד עקירה [ברהי הגתה] ברהיר בעה"ב חייב חוב נמור והעני ספור סימור נמור דידו קרקע עולם שאחר נתן בה זה גנדה) נמרה בחוץ נמצאו בירינו עכשיו שתיים שבחוץ של חוב נמור, או שנמל בעה"ב משל שני שהוא בחוץ והבנים לפניו בעל הבית חייב חוב נמור שהוא עוקר ומניה והעני ספור לנמרי דלא קא עביד מירי זה נמי נמרה בפנים דהי גם השנים שנמרום בפנים נמצאו עכשיו שתיים בפנים ושתיים בחוץ של חוב נמור, נשאר שתיים מבפנים מספור אבל אסור להשלים שהן ארבע, ושתיים נמי בחוץ של ספור אבל אסור להשלים נמי של ארבע והן מסורשת בתרי בבא בתראי, דקתני ששם העני את ירו לפניו ונמל בעה"ב מתוכה או שנתן לתוכו שניהם ספורין אבל אסור דלא קא עביד חד מנהון כלה הוצאה וכן נמי אם נתן בעה"ב לתוך ירו של עני הפשוטה בפנים והוציאה העני לחוץ שתיים ספור אבל אסור ובהאי בבא דהא דנמר חיובה בפנים ספור אבל אסור וחדא דנמר חיובה בחוץ, ובבא בתראיה נמי דקתני ששם בעל הבית את ירו לחוץ ונמל העני מתוכה בבבא מציעתא דבין תריוני איתעבידא לה הוצאה שניהם ספורין אבל אסור זה נמי נמרה בחוץ, או שנתן העני חסין לתוך ירו של בעה"ב הפשוטה בחוץ והבניסה בעה"ב שניהם ספורין אבל אסור זה נמי נמרה בפנים הרי שהן ד' בפנים ושהן ד' בחוץ:

ר"ג גירסא ירושי' (ל) מנין שהוצאה קרויה מלאכה ר' יוסי בשם ר' יונתן, ויצו משה ויעבדו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש ויכלא העם מהביא נמנעו העם מלהוציא מבתיהן ולתת לגזברין, ר' אחא בשם ר' חייה אפילו הכנסה את שמע מינה כשם שנמנעו העם מלהוציא ולתת לגזברין כך נמנעו הגזברין לקבל ולהכניס ללשכה ר' חזקיה בשם ר' אחא שמע כוליהון מהדין קרא ולא

### עותים לבינה

ריש שבת ובפרש"י שבעות דף ה' ע"א ופרש"י ריש שבת וכ"ש בתוס' שם, (ל) גרסינן בירושלמי כ"ל עיין ברפ"א רשבת ושם הגירסא ר' שמאל בר' גמסן בשם ר' יונתן וכו' ר' חזקיה בשם ר' אילא אפי' חכמה וכו' והנה לימוד זה ר"ח גם על הכנסה אין לו ביאור כלל דהרי בקרא בתוב להדיא ויכלא חנם מהביא ואם נמנעו העם מלהוציא שוב לא שייך לומר שנמנעו הגזברין לקבל ולהכניס דמה הו' להם לקבל ונדחק בזה גם בפ"ם שם ועיין בבבלי שבת צ"ו רע"ב, והנלענדי עפ"י המבואר בפספי' ש' בתעלותך דכל סקוד שנאמר העם הם הרשעים כדכתיב והי העם כמתאוננים העם היע הזה וכן הדיבה ע"ש ולפ"י כאן דכתיב ויכלא, "העם" מהביא חלא כן הו' הכרוז שלא להוציא מבתיהם ולמה קרא אותם רשעים ובפ"ז צ"ל דכאמת הצדוקים שהיו הפסדים באמת ובלב תמים לסייע למלאכת המשכן לא האמינו לקול הכרוז שהעבירו קול במחנה איש ואשה אל יבא עיר וכו' ותב באו באמת עור עם נרבותיהם להביא לתגובותם עדי שנתבררה להם האמת כשהגזברין לא רצו לקבל מידם אבל הרשעים המה שמעו לקול העברה הזאת ומיר כששמעו נמנעו מלהוציא ולהביא והיינו דכתיב ויכלא העם מהביא שהרשעים נמנעו מיד אבל הצדוקים הביאו ולא נתקבל מידם ונכלל כצויו זה גם הקבלה ושפיר ק.מ.ר ר"ח ראשי' חכמה את שמעת

תוצאו משא מבתיכם ביום השבת, בעא מיניה רב מרבי (א) המעיט תבירו אוכלין ומשקין והוציאן לתוך מדו עקירת גופו כעקירת חפץ ממקומו דמי או לא איל חיבי ואינו דומה לידו מיט ירו לא נה נופו נה, פשט העני את ידו לחוץ וכו' ומקשינן בנמרא והא בעינן עקירה [והנחה] מעיני מקום ד' על ד' וליכא אמר רבא ידו של אדם חשובה לו כד' על ד', היתה ידו מלאה פירות והוציאה לתוך אסור להחזירה ותניא אידך מותר להחזירה הא הוא בשונג ולא קשיא כאן לאותה חצר כאן לחצר אחרת, בעא מיניה רבא מרב נחמן היתה ידו מלאה פירות והוציאה לתוך מדו שיחזירה לאותה חצר איל מותר לחצר אחרת מדו איל אסור איל ומאי שנא איל לני תיכול עלה כורא רמלחא התם לא איתעבידא מחשבתו הכא איתעבידא מחשבתו, תיר המוציא מתנות לסלימא דרך סטיו חייב ובן עזאי פוטר דסבר מהלך כעומד דמי, הגות היא רהיי פלטיא רהיר נמורה, סטיו עצמו רחבה שיש בה עמודים והיא כנוף ששנינו (ב) סטיו לפנים מסטיו וי"א כי סטיו היא כעין איספא היא [אקריפסא] לפני הפלטיא ועושין כהיג בפני החנויות ולדברי הכל סטיו היא כרמלית, אמר ר' יוחנן מדה בן עזאי כוזק רחייב דלא כעומד דמי והגיל כוזק מרהיי לרהיר דרך כרמלית דכין ולא נח כאמצע חייב, תניי נמי הכי אחד המוציא ואחד המכניס ואחד המושיש ואחד הוזק מתנות לסלימא דרך סטיו חייב, בן עזאי אומר המוציא והמכניס פטור המושיש והוזק חייב מיט לא אמרינן קלושה כמו שהתתה:

ךך הוזק מרהיר לרהיי או מרהיי לרהיר חייב (ג) מרהיי לרהיר ורהיר באמצע ר' עקיבא מחייב חכמים פוטרין והוצאה דוריקה תולדה הוצאה והוצאה כתיב וקרוייה מלאכה כדכתיב לעיל בירושלמי ובירון נמי אמרינן (ד) דוריקה תולדה הוצאה הוצאה נופה היכא כתיבא אמר ר' יוחנן דאמר קרא ויצו משה ועבדו קול במתנה וגו' משה היכא היה יתיב במתנה ליהיה ומתנה ליה רהיר הוא וקאמר ליה לישראל לא תסיקו ותיתו מרהיי לרהיר, וברובה נוסחתי שפטי ונרסי (ה) וממאי דבשבת קאי דילמא בחול קאי ומשום דשלימא לה עבידתא כדכתיב והמלאכה היתה דים נמר העברה העברה מיום הגפורים כתיב הכא ועבדו וכתוב התם והעברת שופר מה להלן ביום אסור היא אף כאן ביום אסור, הך לישנא לאו דוקא ולישנא דשיפסא ומעוהא היא מכמה אנשי חדא דקיייל כל מידי דהוה במשכן חשבין ליה אב, והאי דקא שאיל הכא הוצאה נופה היכא כתיבא ולא קאמר הוצאה, במשכן היכא אשכחן כמו דקאמר בשאר אבות מלאכות, כי כדוצאה לא בריר לן שהיא מלאכה כי שאר אבות מלאכות הם מענין מלאכה ואין צורך לשאול עליהן אלא קאמר היכא היין במשכן אבל הוצאה שאינה מלאכה קא שאיל עלה היכא אשכחן דאיקרי מלאכה, וקא שייש מהכא רמשה הוה קאי ברזיר שהיה מתנה ליה וקאמר לישראל לא תיתו מרהיי לרהיר אעינ דבחול קאי הכי קאמר ליה משה רבינו לישראל הואיל ושלמיא עבידתא כדכתיב והמלאכה היתה דים איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה כי הבאה מבתיהן למתנה ליה קרויה מלאכה ויכלא העם מלמעבר והוה עבידתא כדכתיב ויכלא העם מהביא אלמא שימ ההבאה היא הואי מלאכה, ועוד אם איתא דהאי לישנא דוקא האי דקאמר לקמן

### עתים לבניה

מינה כגיל נכון, (א) שבת ג' ע"א, (ב) פסחים י"ג רע"ב, ומ"ש וי"א כי סטיו זכר' היא מ' ר"ח בשבת דף ו' ועיין ערוך ערך סטיו, (ג) שבת צ"ז ע"א, (ד) שם ולפנינו אר' יוחנן וגירסת רבינו כחזרת כמבואר כן גם בירושלמי הנ"ל, (ה) כן היא נוסחא שלנו ועתה' שם בשם מ"ח דלא נרס ל' וכמ"ש רבינו פה ועפ"ו אין סקים למ"ש במדרס הגדול ס' מ"ג ע"ש וגם תמיהים דבינו



(ז) זורק דא מגיל דמחייב ואר אושעיא שכן תוסרי יריעות זורקין מחמשהו זה לזה ומקשינן עליה ולא פריקו וגם רב חסדא תירץ שכן אורני יריעות זורקין בוכיאר ביריעות וגם עלה הקשינו ומדלא אקשי עלה וממאי דבשבת קאי כמו שהקשינו לעיל מכלל דהא לישנא לאו דזקא דאלמא כל מידי דבמשכן קרויה מלאכה אי שהו עושין כמותה במשכן בשבת קרויה מלאכה והייבן עליה סקילה, ועוד ממאי דגרסינן בירושלמי מגין שהוצאה קרויה מלאכה כדכתבינן לעיל שמעית מיניה דהאי לישנא דאמרינן וממאי דבשבת קאי דילמא בחול קאי וכו' לאו דזקא ולישנא דמעזתא היא (ז) זורק דא ברהיר דמחייב תרדוה נמרא נמירא לה, ופלוגתא דר"ע וחכמים בזורק מרהיי לדהיי ורהיר באמצע, בעי לה רבה למטה מעשרה פליגא או דילמא למעלה מעשרה אמר רב יוסף הא מילתא איבעי לוי לרב חסדא ומשמה נידליה רב המנונא מהא דתניא מרהיי לדהיי ועובר ברהיר עצמה ר"ע מחייב וחכמים פוסרין וקא מדייק רב המנונא מדקתני דהיר עצמה פשיטא דלמטה מעשרה פליגי ולא יכלת לאוקמה במציא או במושיט שהיא מעביר שהרי המעביר קייל שאפילו העביר למעלה מעשרה טפחים חייב ושמעיון מינה בזורק איתאמרא ולמטה מיוד ונא דמחייב ר"ע אבל למעלה מיוד אפילו ר' עקיבא פוסר ובהא פליגי דר"ע סבר אמרינן קלושה כמו שהוצנחה ורבנן סברי לא אמרינן קלושה כמו שהצנחה, וכתב רבינו האי גאון הכי ודרי אליעזר פליגא וסבירא ליה כרבנן דהלכתא כותיהו ופליגא דרב מוכיה בר הלכיהו אתרדוה דאמרי תוך שלשה דברי הבל חייב למעלה מיוד דברי הבל פסור מגי, ועד יוד באגו למחלוקות דר"ע ורבנן ותניה, השתא לענין חיוב חטאת לא צריכינן למישרה ולארהורי אהלכתא ולא טרחינן להלכתא למשיחא ואעינן דמדברי כולן גמרינן דלמעלה מיוד לא מחייבי רבנן ור' אלעזר דסבר דלמטה מיוד רבנן פסרי לא שמעינן ליה דקא מפיליג בין תוך ג' בין למעלה מגי, ז"ח דבריייתא דרב המנונא דאפילו בתוך ג' פסרי רבנן דקתני דהיר עצמה וקא מסתעייא מדרכא דקאמר לקמן אמר רבא תוך ג' לרבנן צריך הגהה עינן משדו ובהמציא אוקימנא בזורק ומשיטנא נמי אימר בזורק דאלמא רבנן לא מחייבי עד שתנח ברהיר אפילו עינן משדו כשזורק דא ברהיר ולא צריך מקום די ואם לא נח רבנן פסרי, ודצריכינן לדקדוקי לענין איסור והיתר דכל הויא דפסרי רבנן בשבת לא אמרי מתר אסור ליה דקייל כל פסורי דשבת פסור אבל אסור הוץ מגי

### עתים לכונה

שלא הביא יותר מש"ס ר"ה דף ל"א סע"א גמר העברה העברה משם ע"ש. (ז) זורק ד"א ברה"ר כצ"ל ולמינו שם ר' יאשיהו זצ"ל ר' אושעיא כניסת רבינו והיא הנכון, (ז) גם זה מן המקומות שהעירונו במק"א צנחנא בש"ס סמה ע"הגה מאיות הלמיד על הגליון ומסתתיק אתר רובא אח"כ מניסה, וכדברים האלה כתב גם החסיד רבינו אברהם בן הרמב"ם בשו"ת ברכת אברהם סימן ט' על סמך הש"ס שנועות ד"ב רע"א וה"ק לוי בשלמא וכו' עד וקרבו וכתב שם שהרבה מקומות בספרי הנמרא כך ע"ש וכותב כתב גם ברש"י כוהות ד' ע"א ר"ה והא ועיין ג"כ בש"ס נזיר דף ל"ז רע"א בשלמא לר' ר' וכו' עד א"ל שהוספה היא כמ"ש בכ"ס פ"א כ"ח המן שמצא כן בחי' הרשב"א ועיין ג"כ בב"ק דג"ב רע"ב מאי ניהו וכו' שהוספה ספי' הבה"ג ה' כמ"ש הח"ס וכן בברכות רל"ז ע"ב וה"כתא וכו' שמה"ג היא ע"ש וכן בשבת קמ"ד ע"א לישנא בתרא קציא ועתוס' שם ס"ף ד"ה ואמר, וכן העובדא המוכרת כבירות ח' ע"ב ררב פ"א אויל וכו' שכל זה הוספה כמותה ספרש"י שם וכ"כ להדי' בפסר הספתה לרבינו נסים שכן היא בקבלה אצלו ברבינו הושיאל וכן היא גם בתשובת הגאונים ע"ש ועיין ערוך ערך ארם ולח"כ חמתו במעריך ובהפלאה שם עפרש"י והערך. [וכפי נוסחת הערוך וכאשר כמו כן היא גם כפרש"ם כפחים קי"ב שרב פ"א באמת יושב על המטה והעלילו עליו והיצרך לכרוח נשכיל מעתה מה דאמר רב פ"א בשבת קח"י ע"ב לדירי חשדן ולא בי שנתבוין לעובדא ז] וכן נמצא

(ל) השתא הוורק מרהי' לרהי' ודהי' באמצע לתוך י' לרביי הכל ולמעלה מיד אמר אין  
 אוהן שתי רשויות שלו אמר נמי לזרק משום שבות ואם היו שתי רשויות שלו  
 ופתחיהן מכוננין זה כנגד זה מותר לזרוק מזה לזה ואם דיוטא זו נבדלה מזו אמר  
 לזרוק מזו לזו ונזירה היא מסני שאין יכול לכיין לזריקתו לנביה אלא צריך להגביה  
 אם למעלה אם למטה וימנין דנמלה ואתי לאתיי' והיינו דרב דאיתמר (ט) שני בתים  
 בשני צידי ריהי אמר רבה בר ריהי אמר לזרוק מזה לזה ואוקימנא כגון דמדלי חד  
 ומתתי חד ומדקאמר דהא ברייתא לענין הוורק למעלה מיד ואם רשויות שלו מותר  
 תזבנתא דרב שמעינן דהא דרב לענין שתי רשויות למעלה מיד ספחים קיימא תי' ד  
 הוורק מיהי' לרהי' ורהי' באמצע רבי מחייב וחכמים פוטרין הא נמי שניא מן  
 הוורק מיהי' וחשב עליו שתנח ברהי' דהוא חייב אבל הכא זרק מיהי' ולא חשב  
 עליו שתנח ברהי' וגם לא נחה ברהי' אלא מתכוין הוא להגיע לרהי' אחרת שתנח  
 שם ולפי שעברה בזריקתו דרך ריהי' בזה רבי מחייב וחכמים פוטרין ורב ושמואל דאמרי  
 תרדוהו לא חייב רבי אלא בזמן שעברה ברהי' מקורה דאמרי ביתא כמאן דמלי דמיא  
 וכאלו נחה ברהי' ועל זו הדרך סבר רבי קלוטה כמי שהזנחה ומפורש בנישין בפרק  
 הוורק גפ (ט) אבל אם עובר בזריקתו ברהי' שאינו מקורה לא חייב בו רבי ופסור  
 היא לדברי הכל מהעברתו באמצע ברהי' ומאי דאמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר  
 שמואל מחייב היה רבי שתיים אחת משום הכנסה ואחת משום הוצאה לא קמה אדרבי  
 משום קשיא דרב הסדא ולא קא מחייב רבי אתולדה במקום אב אלא לא קמה נמי  
 הא דרב יוסף אמר רב יהודה (מ) ולא קמה נמי דתניא מרהי' לרהי' ועבר דיא  
 ברהי' רבי יהודה מחייב וחכמים פוטרין ואמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה ר'  
 יהודה שתיים אחת משום הוצאה ואחת משום דיא ברהי' ואי סיד ר' יהודה דהא  
 היא דמחייב בכלל דרבנן סמרי לגמרי הא אפיק ליה מיהי' לרהי' ואם העביר בזריקתו  
 דיא ברהי' מי נרע מזריק גרידא אלא רבנן אע"פ שהעביר דיא ברהי' דהא הוא  
 דמחייבין ורבנן סמרי לגמרי היכא משנתח לה כגון דאמר עד דנפקי לרהי' תינח  
 וכו' ירושלמי (נ) תני בשם ר' יהודי זרק דיא ברהי' חייב (נג) עבר דיא ברהי'  
 מלאכה בפ"ע ועל דעתיה דר' יהודה מי מלאכות אינן ואמרינן כסימא למאי דסליק  
 אדעתין מעיקרא מחייב הי' ר' יהודה שתיים אי להכא קא בעי לה להכא לא קא בעי  
 לה וכו' מי אי האי זרק דעתיה שתנח עס יציאתה ולדתם קאי בעי לה ואין מחשבתו  
 להעבירה דיא ברהי' היכא יתחייב עליה ואם דעתו להעבירה דיא דאין יתחייב על  
 הוצאה שלא היתה דעתו להוצאה נירדתא ואין אדם מתחייב אלא על מחשבתו איל  
 (נד) כל מקום שתצאה תנח דכל היכא דנחה נעשית מחשבתו :

### עתיס לבינה

עוד וזאת הרבה שנתפסו נוסחאות נחתקו מפרושים שנכתבו על הלליו אשר לזה אין להחלים  
 תמיה ולדעות רב מ"ש הגאונים הראשונים ע"י איוו סאמר שאצלנו בש"ס כפ"ש באירכות  
 בסקיא. (ל) שבת ג' ע"א. (לז) שם צ"ג ע"א וצ"ל כדברי רבינו אמר רבה בר ר"ה אמר רב.  
 (מ) ע"ש ע"א. (מא) ע"ש בשבת צ"ג ע"ב ותבין. (מב) שם פ"א סוף ה"א. (מג) צ"ל ר' יהודה  
 עבד וכו' והא דסיים הירושלמי ע"ד ר' יהודה מי כלאכות אינן תנה באמת לר' יהודה אין  
 מודה בחשבון ל"ס מלאכות לרדודי' עד תרתי הן כדנמיא רבי יהודה מוסף אף השוכס והסדק  
 עיין בבלי ג' ע"ג ע"ב וע"ש דף ע"ח ע"ב, ואינו מבין מה שהקשא הירושלמי שם לפה לא  
 תני זה במשנה בין האבות מלאכות דהא כמו כן לא תני גם שוכס ומדקדק דהם משנה באמת  
 תולק על ר' יהודה בכל אלו דבש"ה איכפיל תנא לסיים הי' אלו אבות מלאכות מ' חמר אחת  
 למעם כל הגי' דיוסף ר' יהודה. (מז) צ"ל באומר כל מקום וכו' ע"ש דצ"ו ע"ב. (מח) שם. (מט) ב"ק

דך, משימא נתכוין לזרוק ח' חרוק ד' מה) הרי כתב שם משמעון דעביד ל' מקצת מחשבתו צריך הוא להגיע את החסין לח' אמות וכיון שקרבה ד' הרי היא בעצמה מלאכה וגם מלאכת מחשבת קרינן ב' שהרי קיבד את החסין למקום מחשבתו דמי כמאן דכתב נח מחזור וחיוב אבל אם חשב לזרוק ד' אמות חרוק ח' שהרי עבר ממקום מחשבתו והיכא דבעא לא נח מאי, ואסקינן דדמיא להדיא קמייתא דאיל רבינא באומר כל מקום שתוצה תגוה [וכאן] נמי הכין הלכך אע"פ שהיה מתכוין לד' אם חשב בהדין הכי דכל [מקום שתוצה] תגוה לשם שלא אינפת ליה אם הגיע לח' מיחיב, ואם נתכוין לד' ולא אמר כל מקום שתוצה תגוה אם הגיע לח' פטור דהא לא איתעביד מחשבתו [היא מילתא] מפרשא בסוף גמרא דכיצד הרגל מועדת מוז נתכוין לזרוק ח' חרוק ד' אם אמר כל מקום שתוצה תגוה אין אי לא לא וה"מ בזרק ברה"ד כשהוא עומד שם ולא הוציא מרשות לרשות והתם נמי אמרינן שאם נתכוין לזרוק ברה"ד שתי אמות חרוק ד' אע"פ שנעשת מלאכה לא מיחיב דלא אסרה תורה אלא מלאכת מחשבת חוה לא היתה מחשבתו אלא לשתיים ובשתיים שחישב עליהן לא מיחיב, ורישא דקאמרינן משימא נתכוין לזרוק ח' חרוק ד' הרי כתב שם משמעון אמרינן עלה התם כמה דלא כתב שם לא מיכתב ליה שמעון הכא כמה דלא זרק ארבעה לא מידרוק ל' תמני בבת אחת מוז וכתב רבינו הא"י גאון ז"ל הכי דהא שמעתא פליגי רבנן דהשתא בנרסא לפום דשמיע לון מן רבוחתא איכא דגרסי מי דמי בלחוד קושיא ושארא דמימרא בניחותא ומשווי ליה פירקא ואמרו הכי קא משיילינן במאי מרמית מי שנתכוין לזרוקה חרוק לשם משמעון ומהדרינן כי היכי דכמה דלא כתב שם לא מיכתב ל' שמעון הינ כמה דלא זרק ד' לא מידרוק ליה תמניא ואית דגרסי לה לכולה בקושיא ואתמדתא ולית להן פירוקא ואמרינן כולי חד בעיא מי דמי חרוק לכותב כותב כמה דלא כתב ש' מ"ס כל דהא באנפי נפשה לחודא לא מיכתב ל' שמעון אבל חרוק מי לא יכול לזרוק ח' בבת אחת כי לא ניח בינהון כלל ודמי דהכין הוא גירסא :

דך תיר מרה"ד לרה"ד ורה"י באמצע ד' אמות חייב פחות מדיא פטור מאי קמיל רשויות מצטרפות ולא אמרינן קלושה כמי שהונחה כנגד דקאים ברה"ד בקצהו במקום שאין לפניו מרה"ד אלא מעט לכד ורה"י פמוכה להורה"ד אחרת פמוכה לאותה רה"י חרוק מרה"ד לרה"ד ורה"י באמצע ועבר החסין בזריקה אמה אחת ברה"ד האחרת או שתיים בוז ושתיים בוז הרי הן מצטרפות לד' וחייב ולא אמרינן קלושה כמו שהונחה וכיון שקלפתו רה"י טרם שעבר ד"א כמנהג ברה"י דמי ונמצאו ד' אמות בשתי רשויות של רבים מקוטעות ולא רצופות אלא כיון שבזריקה אחת הלך ד' אמות בשתי רשויות

#### עתים לבינה

דך כ"ו ע"ב, וצ"ל נתכוין לזרוק ד' חרוק ח' ע"ש בב"ק, ואפשר דצ"ל וכן נתכוין וכו' והם דברי רבינו רס"ל ברעת הגאונים וגם בנתכוין לזרוק ח' חרוק ד' אינו חייב אלא באומר כל כקום שתוצה תגוה ועיון בהרב המגיד פ"ג מה' שבת הלכה כ"א. מ) כפי' תראשון שכתב הרב הא"י גאון דמשווי ל' פירוקא נראה שכן מפרש גם הרמב"ם בפ"ג מה' שבת הלכה"א ע"ש במ"ש שהדבר ידוע שאין וכו', וכפי' השני פ"ג כ"ו ג"כ ע"ש"י בשבת רצ"ג סעי"ב שם ואמנם מ"ש רש"י שם וז"ל לפון אחר ח"ג אכר מר הרי כתב שם משמעון מי דמי וכו' והוא עכ"ל ואני תמה כי לגירסא זו הגרס ל' במילתא באפי נפשי' אמר מר זה מוכיח שאינו לדתות אלא לפרש וכפי' תראשון שכתב מה רבינו בשם רב הא"י גאון ובוה יובן לנכון גם דברי התוס' שם שכתבו ח"ג ורקאמרת וכו' מי דמי וכו' אלא שהיא קושי' ולפנים דגרסינן אמר מר פריך לפי מה דס"ד מעיקרא עכ"ל והמהרש"א נדחק שם כוונתם אבל כאמת כוונתם כמ"ש דלהגירסא ורקאמרת וכו' מי דמי הכל הוא בלשון קושיא לדתות דלא דמי לכתב שם משמעון אבל להגירסא אמר מר פריך [כרי לפרש] לפי מה

מקצועות אעפ"כ חייב, אמר רב שמואל בר יודא אמר רב הונא אמר רב המעביר די אמת ברהיר מקורה סמור לשי שאינו חומה לדגלי מדבר והא דאמר רב משום די חייא דעגלות תחתיהן וביניהן תצדיהן רהיר הווא תחתיהן לאו בשעת שהם מכוסים בקרשים לנמרי אלא ביתרות שיש ריחח ביניהן העגלה מכוסה יש לה תחת ואינה מקורה מת) תולית הבור והסלע שהן נבזהין יוד ורחבה די הנוטל מהן הנותן עליה חייב פחות מכאן סמור. תולית היא העסר הוצא מן הבור מניחין אותו סביביה כדי שיהא לה כמו מעקה אם התוליא נבזהה יוד ורחבה די הרי היא כרהיי וכן סלע ברהיר נבזהה יוד ורחב די הרי היא כרהיי לסיכך אם נטל מעל גבה הניח ברהיר ואם עקר מרהיר הגיח על גבו חייב מט) אין התוליא נבזהה יוד ואינו רחבה די לא דימא לרהיי הנוטל ממנה ומניח על גבה סמור ודבר זה מפורש למטה בדי רשויות לשבת (י) גדר ברהיר נבזהה יוד ורחב די זו היא רהיי נמורה אבל דבר שהוא רחב די ואינו נבזהה יוד אם אין נבזהה מן הארץ נ' טפחים הא קייל רכל פחות מנ' דארעא כארעא דמי (ל) ואם נבזהה מנ' ורחב די ולא הגיע ליוד ככרמלית וכמקום סיפור הוא ואינו לא כרהיי ולא כרהיר ואסור להציא מרהיי אליו אבל אם אין בו רחב די מותר לכאן ולכאן ובלבד שלא יחליף הווא תניא (כ) אדם עומד על האסקופה נוטל מן העני ונותן לו נוטל מבעה"ב ונותן לו ואמרין עלה הוי אסקופה מאי היא אי רהיר היא היכי נוטל מבעה"ב ונותן לו ואי רהיי היא היכי נוטל מן העני ונותן לו אלא כרמלית, ומקשינן סוף סוף איסורא דרבנן איכא ומפרקינן כנן דלית בה די על די וכי הא דכי אתא רב דימי אמר די יחנן מקום שאין בו די על די מותר לבני רהיר ולבני רהיי לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו השתא הא התנן בתוליות הבור והסלע פחות מכן סמור (ג) פחות מכאן נבזה ואין פחות ברחב סמור ומותר ובלבד שלא יחליף, ודייקנן למא לי למיתני תוליות הבור והסלע ליתני הבור והסלע מסייע ליי לדי יחנן דאמר בור ותוליתיה מצטרפין ליוד, ואיתא להא דדי יחנן בהמציא תפילין (ד) לענין בור ברהיר ותוליתיה נבזה יוד טפחים והניי דמי כנן שישתל ברהיר וחקק בו עד ארעא כנגד רהיר מקצתו עשאו בו ומקצתו עשאו תוליא על הבור וארעית הבור עם רהיר שהיי בו והבור עצמו נבזה מרהיר ותוליתיה למעלה הרי הן מצטרפין ולמעלה מן התוליא רשות אחרת היא, וביהשלמי (ה) דקדקו עוד דקדוק אחר אמר רבי יחנן העומר ההלל מצטרפין לדי והיא שיהא העומר רובה של חלל והלל זה פתח הבור והעומר היא רחב התוליא העומדת שהיא שפת הבור אם נמצא מן השפה אל השפה די טפחים אע"פ שיש חלל באמצע הרי היא רהיי כמו שפירשנו, בעי מיני רב מרדכי מרבה (ו) עמד ברהיר נבזה יוד ורחב די חריק ונח על גבו סוה, עקר הריץ בעיא רהירו תוספת עד יוד ומיוד ולמעלה מקום סיפור היא ולסיכך אם הנביה אדם חפץ מרהיר ולא הגבירו יותר מיוד טפחים אלא לאלתר שהגיע ליוד

עתים לבינה

דסיד מעיקרא דרמי לכתב י"ב שמשעון דמי דמי וע"ז מפרש דכי חזיב רכמה דלא כתב וכו' וסיוקא היא [ונכון יותר דבמקום פירך צ"ל פריק, או מפרש] כג"ל נכון בכונתה ע"ש בהסוגיא ורוק ועיין הישב ס"ס כח' הרשב"א שבת ובמאירי שם, מה שם צ"ס ע"א, מה שם צ"ל ואם אין התוליא נבזה יוד או נבזה יוד ואינו רחבה די לא דימא לרהיי והנוטל ממנה ומניח ברהיר או העוקר מרהיר ומניח על גבה וכו' וכל דבריו רבינו שבכאן עד לקמן ונתשובות לגאון הם כפי ר"ח לשבת שם, (י) שבת דף ו' ע"א, (כ) שם צ"ו ע"א, (כ) שם ו' ע"א, (ג) צ"ל אם הן פחות מנבזה ואין פחות ברחב הוא סמור אבל אסור ואם פחות ברחב הוא סמור ומותר, (י) עירובין דף צ"ט ע"ב, (י) פ"א דשבת ה"ב, (י) צ"ט רע"ב, (י) בהעתיקות כתי' שלפני יש כאן מקום חלוק יותר

הגיתו ע"נ עמוד חייב אבל זה זרקו למעלה מיד מעוקם כשהוא ברהיר ויש במחשבתו שאם יפול ינוח ברהי אי לא שבוריקתו יצא מרהיר למקום סיפור שהיא האויר ואח"כ חזר ונפל ונח על רהי מי אמרינן הו עקידה ברהיר והנחה ברהי ואע"פ שבין זה וזה נכנס למקום סיפור חייב או דילמא כיון דממקום סיפור היא דקא אתיא עמוד ספור ואמרו רבה ורב יוסף ואב"י מתני' היא וקא ששמו דחייב שמתני' שאם נבה יויד ורחבה ד' הנוטל מהן והגותן על נביו חייב ובהיות התוליא והסלע נבה יויד מכוננין הגותן על נביו כך דרכם להגביה יותר מייד ולהגית על נבן וכן הנוטל חסין מעל נבן אי אפשר שאין מגביו משדו ונמצא יצא למעלה מייד ואח"כ יורד לרהיר ואע"פ חייב והקשה עליה רב מרדכי שמתני' לא נאמר אלא דבר דק מאוד כנון מחט דלא סליק למעלה מייד ואהדרו ל"י מחט נמי אי אפשר דלא מיליא פורתא ואף היא הקשא להן דילמא מתני' בראית ל"י למחט מרשא מקום חקוק בעמוד כמדתה שמוציאין אותה ממנה ולא מיליא או שמגביה אותה עד שמונעת לשם ומניה אותה בו ולא מיליא מעשרה ועד כאן הגיעו ולא דוסיפו והגי מילי דחיקתא ושניא הא מרדכי חסדא דציאת השבת כרבעינן למימר קמן ולפרושי לקמן, אמר ר' מייאשא בעי ר' יוחנן כותל ברהיר נבנה יויד ואינו רחב ד' ומוקף לכרמלית ועשאו רהי זרק ונת על נביו מהו היכי רמי כנון שהיה אותו הכותל מחיצה בין רהיר לכרמלית ואח"כ בנה כותל אחת בכרמלית כנגדו ועשה אותו דברמלית רהי מי אמרינן הרי כותל זה בחוקתו וכיון שאין בו ד' על ד' רחב מקום סיפור הוא או דילמא (נ) כיון שעשאוהו.....

ובתשובתו לנאון ד' רשויות לשבת (נ) מאי פירושה. כך אמרו חכמים פירושו ד' פנים של רשויות יש לשבת רהי ורהיר כרמלית ומקום סיפור. רהי ברין היא שהיה צריך לומר בית של יחיד חצור של יחיד למשה אמר הריין עמוק יוד מסחים ורחב ד' אלא הללו שנים שיש לסמקו בכרמלית ואציל בית של יחיד חצור של יחיד, ואינו הוא רהיר נמורה הו' לו מקום שיש בו ס' רבוא בני אדם שאין להם לא חומה ולא דלתות ונכנסין ויוצאין בלילה כמו ביום כדנלי המדבר זו רהיר נמורה דכל מקום שאמרו חכמים רהיר כדרך זה אמרו ולא אמרו סלמיא אפרו סרסיא ופלמיא גדולה סרסיא שזוקים גדלים שממלאין ופתוחין למקום שיש בו ס' רובא, סלמיא קורין אותו בלשון ישמעאל קיסריא חגיגות יש בה ושנו חכמים המוציא מחנות לפלמיא ומבואות המפולשין לרהיר ודם מקום שיש בו ס' רובא בניא ולמה קורין אותו רהיר נמורה מצני שאין לה תקנה לא בעירוב ולא בניסוף לעשותן רהי עיי' גיטוף דקאמר (נ) כיצד מערבין רהיר עושה צורת פתח מצד זה ולחי או קורה מצד זה חנניא אומר עושה דלת מכאן וכי וביה אי עושה מכאן דלת ולחי וקורה מכאן ואקשינן עלה ורהיר מי מערבא התניא יתר על כן אמר ר' יהודה מי שיש לו שני בתים משני צידי רהיר וכי עד אמרו לו אין מערבין רהיר בכך ומקשינן בה בהני היא דלא מערבא הא בדלתות מערבא הואמר רבביה אמר ר' יוחנן ירושלים אלמלא לא היו דלתותיה נעולות [בלילה] חייבין עליה משום רהיר לסיכך הוצרך לומר רהיר נמורה שאין להם תקנה לעשותן רהי. כרמלית ים או נהר רחב ד' אמת ויש בו עומק יויד מסחים וכן בקעה ואיצטוונית מקום שיש

### עתיים לבינה

משתי שורות, וכצ"ל או דילמא כיון שעשאו רהי' כמאן דמליא שאר ד' מסחים רמי ומשמינן כשהיה כותל לכרמלית מקום סיפור היה והשתא דהו"ל כותל רהי' כיון שנת עליו כמאן רנת ברהי' דמי שאם זה הכותל הוא שעושה הכרמלית הוא רהי' כש"כ שיעשה הכותל התוא רהי' וכן אמר עולא ק"ו לאחרים עושה מחיצה לעצמו לא כש"כ, עיין כל זה בגמרא ובפ"י ר"ח שם. (נ) עיין מכל זה באריכות ג"כ בשו"ת מהר"י בן מיגאש סימן כ"ד כיה ע"ש. (נ) עירובין ו'

בו עמדים מאהלים שעושין מלכים לבית עזו שלהן שלא תפול עליהם שמשו. שיצאין משנה לשנה לגוף בו ועושין עמדים ומאהלים עליהן שלא תפול עליהן שמשו. תו כרמלית יותר מבית סאתים שלא הזקף לרירה ולמה קרוי כרמלית כאלמנה ממש (ס) אין להן לא נדר ולא סייג ואין להם בתים לפיכך קרוי מקומות אלו ים ובקעה וכרמלית ואיצמחנית מצריאין מרהיר ומרהיי ושני חכמים אין מצריאין לא מתוכן לרהיר ולא מרהיר לתוכן ואין מכניסין מתוכן וכו' ואם הכנים והציא פסור אבל אמור דכל סיפורי שבת פסור אבל אמור לבר מהני ג' דסוף פרק ר' אליעזר. מקום סיפור אסקופה של רהיי דקאמר עומד אדם על האסקופה נוטל מן העני וכו' לפיכך נקראת מקום סיפור ואם היתה אסקופה גבוהה יויד ורחבה ד' הרי זו רהיי לעצמה ובירושלמי הזכירו בענין סלונתא דביע ורבנן דתבנין לעיל בהמציא מהנות למלטיא דרך ספיו רב הונא בשם רבנן הכל מודים בזרק שחייב דברי הכל היא שאין אוריר כרמלית כממשה במאי פלינו במציא בן עזאי פסור וחכמים מחייבין ביע (ס) לא עביד מהלך כמניה ורבנן עברין מהלך כמניה רב חסדא שאל לרב הונא על דעת דבן עזאי אין אדם מתחייב בתוך ד' אמות לעולם כיון שהוציא יעשה כמי שהניח על כל אמה ואמה ויהא פסור, רב יהודא בשם רב תכל מודים במציא שהוא פסור דברי הכל היא שאין המהלך כמנה ומאי פלינו בזרק בן עזאי פסור וחכמים מחייבין, בן עזאי עביד אוריר כרמלית כממשא ורבנן לא עברו אוריר כרמלית כממשא. מתני' מסייע ל' לרב הונא הו' עומד ברהיר חוק לדיד או לסודי דרך כרמלית חייב ואם הוציא פסור, מתני' מסייע ל' לרב יהודא המציא אוכלין ונתנן על אסקופה וכו' הא עשה מלאכתו בבת אחת חייב בן עזאי אומר אפילו עשה מלאכתו בביא פסור, וברידן במרק יציאת השבת (ס) תיר ד' רשויות לשבת רהיי ורהיר כרמלית ומקום סיפור, סרטיא היא הדרך הגלוי וקרוי בלשון ערב סרטיא, כרמלית (ס) כארמלית שאינה לא בתולה ולא נשואה כך זו אינו לא רהיי ולא רהיר, שיעור רהיי כל שהיא תחת הכותל או חריץ עמוק יוד מסחים ורחב ד' או נדר גבה י' מסחים ורחב ר' ריעו כרהיי, כרמלית רחב ד' ופחות מיד גבוהה אבל אם גבה יויד רהיי היא, מקום סיפור פחות מדי' ויותר מירד, ירושלמי (ס) איצמבא דתנינן תמן וכן נשרים המפולשים ממלטיא תחתיהם, כרמלית תני ר' חייא כרמל רך מל לא לח ולא יבש אלא בינוני החבא נמי אינו לא כרהיי ולא כרהיר אינו היא כרמלית ר' יסא בשם ר' יוחנן כננן חנותיה דבר יוסטינא, אינו היא רהיי חריץ שהיא עמוק יויד ורחב ר' וכן נדר שנבנה יוד ורחב ד' זו היא רהיי נמרה ואינו היא דרך רהיר נמרה סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשין זו היא רהיר נמרה אין מצריאין מרהיי זו לרהיר זו ולא מכניסין מרהיר זו לרהיי זו ואם הוציא

### עתיים לבניה

סוף ע"א, וצ"ל חנני' אומר בית שמאי אומרים עשה וכו', (ס) עיין ג"כ להרמב"ם בפתי"ם מ"א רשבת מ"א שכתב כרמלית היינו כארמלית שאינה לא בתולה ולא נשואה כן זה אינו לא כרהיי ולא כרהיר ע"ש ועתה תתור דפי' זה דכרמלית היינו כארמלית היא נכע מן הגאונים אך כאן נראה שהכוונה לפרש כאלמנה שאינה נגדרת תחת רשות וכוה תבין גם כונת דבריו הרב המגיד סי' מד' שבת ה"ה ע"ש וכו' דרמב"ם עיין לקמן ודלא כפי' הירושלמי שהביא בסמוך שנגדרת מענין כרמל האמור בתורה ועיין תוס' שבת ר' ע"א ובערוך ערך כרמלית וחי' שלא תזכרו ספי' זה של תגאון ועפרש"י שבת ג' ע"ב ד"ח בעא שכתב שהיא מלשון המקרא [בישעיה ו'] יערו וכרמלו ע"ש. (ס) צ"ל ב"ע עביד וכו' רבנן לא עברין וכו' דבריו תכל שהמהלך כמניה וכו' ע"ש בירושלמי מ"א ה"א, (ס) פי' בבבלי דף ר' ע"א. (ס) עמ"ש לעיל אות ס' עמ"ש בהפלאה שבעינין אות כרמלית, (ס) ירושלמי מ"א רשבת הלכה א', (ס) צ"ל ואקילו בה רבנן מקולי רהיי ומקולי

הכנים בשונג חייב חמאת במזיד ענוש כרת בלא התראה ונסקל בהתראה אבל ים  
 ובקעה ואיסטונוית וכרמלית אינן לא כרה"י ולא כרה"ד ולא כרה"ד לתוכן ואין מנשיאין ונותנין בתוכן  
 ואם נשא ונתן פסור ואין מוציאין מתוכן לרה"ד ולא מרה"ד לתוכן ואין מכניסין מתוכן  
 לרה"י ולא מרה"י לתוכן ואם הוציא והכנים פסור חצרות של רבים ומבואות שאינן  
 מפולשין עירבו מתרים לא עירבו אסורים, אדם עומד על האסקופה נוטל מבעה"ב  
 ונותן לו מעני ונותן לו ובלבד שלא ישול מבעה"ב ויתן לעני מעני ויתן לבעה"ב ואם  
 נטל ונתן שלשתן פסור אבל אסור, אבל הים והבקעה והאיסטונוית [הכרמלית] אינן  
 לא כרה"ד ולא כרה"י, אמו כולו לאו כרמלית ניעה, כי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן  
 לא נצרכה אלא לקרן וזוהי הסמוכה לרה"ד אע"ג דיימנין דדחקו רבים ועיילו להם  
 כיון דלא ניהא תשמישתיה ככרמלית דמיא, ואיצטבא שלפני העמודים ככרמלית נידונה,  
 כל שאין נבנה מן הקרקע נ' ספחים כגון לבנה וכיצא בהן כרה"ד דמי וכל הנבנה  
 נ' ספחים ואין בו רחב ד' חזק ונה על גבו פסור חוץ מן הוורק ונה בפי הבלב  
 והבשן או בורו של אדם וכיצא בהן וכל פחות מנ' כארץ הוא חשוב, כי אתא רב  
 דימי אמר אין כרמלית פחות מד' אמר רב ששת ותופסת עד יו"ד עד יו"ד הייא  
 כרמלית למעלה מיד מקום פסור ס' ואקילו בה דבגן מקולי רה"י דאי איכא מקום  
 ד' על ד' היא דהויא כרמלית למעלה מיד לא הוי כרמלית, אמר רב גידל אמר רב  
 יוסף בר איזא אמר רב בית שאן בו יוד ספחים וקדנו משלימו ליו"ד על גבו מותר  
 לשלשל בגולו, בתוכו אין משלשלין בו אלא כד' אמות אמר אבוי ואם חקק בו ד'  
 על ד' מותר לשלשל בגולו מיט' הוי חורי רה"י וחורי רה"י כרה"י דמי, חורי רה"ד  
 אבוי אמר כרה"ד רמי רבא אמר לאו כרה"ד דמי והלכתא כרבא וכיון דלאו כרה"ד  
 דמי אי אית כור ד' על ד' ספחים ונבנהים יוד ספחים תייל כרה"י ואית לית כור  
 ד' על ד' ספחים אע"ג דנבנה יוד מקום פסור הן:

ר"ן אמר רב חסדא ס' ענין קנה כרה"י חזק ונה על גבו אפילו נבנה ק' אמה חייב  
 שרה"י עולה עד לרקיע ואמר' נימא כרבי אמרה דתניא זרק ונה ע"ג ז' כל שדו  
 רבי מחייב והכמים פוטרים, אמר אבוי כרה"י דכ"ע לא פליגי דרה"י עולה עד לרקיע  
 והכא באילן העומד כרה"י ונפו נוטה לרה"ד חזק מרה"ד ונה ע"ג נופו רבי סבר שדי  
 נופו בתר עקרו ומרה"ד לרה"י זרק דהא יש בעיקר האילן ד' על ד' ורבנן סברי כיון  
 דנופו נוטה לרה"ד מרה"ד לרה"ד זרק ולא אמרינן שדי נופו בתר עיקרו וקיל כחכמים,  
 אמר עולא עמד כרה"ד ורבים מכתפין עליו חזק ונה על גבו חייב מיט' כל פחות  
 מנ' מדרס דרסי' להו רבים וכארץ היא חשוב לסיכך הוורק ונה על גבו מרה"י חייב,  
 מנ' למעלה ועד ט' אינו נדרס שיותר היא מכדי דריסת הנגל וגם אין מכתפין בו  
 שאינו עד הנתף לסיכך אינו תשמיש רה"ד אלא ככרמלית היא חשוב אבל אם העמד  
 נבנה ט' ספחים ודאי כיון דמכתפי עליה כרה"ד והוורק מרה"ד ונה על גבו פסור  
 והוורק מרה"י ונה על גבו חייב, א"ל אבוי לרב יוסף נומא מאי א"ל וכן בנומא כד"ן  
 העמוד שאם נבנה ט' כרה"ד היא, רבא אמר נומא לא מיט' קסבר הילוך ע"י הדחק  
 שמה הילוך תשמיש ע"י הדחק לא שמה תשמיש ומחבנין לרבא ופריק מה דאקשו  
 עליה ואסיקנא הילוך ע"י הדחק שמה הילוך תשמיש ע"י הדחק לא שמה תשמיש  
 כרבא, האי דאמר רב ידנא האי זירוא דקנה רמה חקפה רמה חקפה לא מיהייב עד

### עתים לבונה

רה"ר, מקולי רה"י דאי וכו' והייא כרמלית ואי לא מקום פסור הוי מקולי רה"ד דער יו"ד  
 ספחים הוא דהייא כרמלית למעלה מיד' ספחים לא הוי כרמלית, ע"ש דף ז' רע"ב, ט' שם

דעקר לה הלכה היא (סז) סי' זירזא דקני חבילה של קנים כגון שהיתה מוטלת על הארץ והגביה הקצה האחד והקצה האחר מונח על הקרקע והעמידה השליכה לפניו וחזר והגביה הקצה שהיה מונח על הארץ והעמידה השליכה אפילו כל היום כולו לא מתייב שדרי לא עקר אותה מעל הארץ, אדם עומד על האסקופה נוטל מבעהיב ונותן לו מן העני ונותן לו, האי אסקופה מאי ואסיקנא אסקופה מקום פיסור כגון דלית ביה די על די וכי הא דכי אתא רב דימי אמר ר' יוחנן מקום שאין די על די מותר לבני רהיר ולבני רהיי לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו משל זה לזה הלכך באסקופה לא יפול מבעהיב ויתן לעני, אחרים אומרים אסקופה משמשת שתי רשויות כגון שהסתח סתוח כלפנים סתח נעול כלחתיץ, אמר רב יהודא אמר רב הגא באסקופה מבוי עסקינן וחציו מקורה וחציו אינו מקורה וקרויו כלפי פנים סתח סתוח כלפנים סתח נעול כלחתיץ (סח) אמר ר' אלעזר המוציא משאוי למעלה מיד ספחים חייב שכן משא בני קהת :

ד"ח נסינן בעירובין בפרק הדר עם הגברי (ט) אמר עולא אמר ר' יוחנן קרפוף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה אפילו כור אפילו כורים חרק מרהיר לתוכו חייב מיס מחיצה היא אלא שמהוסרת דיורין ואמרינן עלה מתיב רב הונא בר חיננא סלע שבים שנבנה יוד ורחב די' אין מטלמלין לא מן הים לתוכו ולא מתוכו לים יתר מכאן מטלמלין עד בית סאתים אהייא אילימא אסיפא עד בית סאתים היא דמטלמלין יותר מבית סאתים לא מטלמלין היא מכרמלית לכרמלית קא מטלמלין אלא לאו ארישא דהבי קאמר סלע שבים שנבנה יוד ורחב די' אין מטלמלין לא מתוכו לים ולא מן הים לתוכו וכמה עד בית סאתים הא יתר מבית סאתים מטלמלין אלמא כרמלית היא ותויבתא די' יוחנן, אמר רבה מאן דלא ידע לתרצי מתניתא מתיב תויבתא לר' יוחנן היך בתוכו מטלמלין עד כמה עד בית סאתים, רב אשי אמר לעולם ארישא דהן אמרו קרפוף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה אין מטלמלין בו אלא בדי' אמות דהן אמרו אין מטלמלין מכרמלית לרהיי עד בית סאתים דשרי לטלמולי בכוליה אסור לטלמולי מן הים לתוכו ומן תוכו לים יתר מבית סאתים אלא בדי' אי אסרה ליה לטלמולי מתוכו לים אמרי רהיי נמורה היא ותתי לטלמל בכרמליה, ונאסר ליה לטלמולי מתוכו לים וגשרי ליה לטלמולי בכוליה האי שניתי והאי לא שניתי קרפוף יותר מבית סאתים שכיח סלע שבים לא שכיח ומילתא דשכיח גזרו ביה רבנן דלא שכיח לא נזרו ביי' רבנן והלכתא כר' יוחנן וכדתרין רב אשי הלכך קרפוף יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה חרק מרהיר לתוכו חייב ושרי לטלמולי מכרמלית לגזי' משום גזרה דרב אשי וכן הלכה, ומקום דלית ביה אלא ב' מחיצות הא אסיקנא בהלכות עירובין, וכיה סברי ג' מחיצות דאורייתא לטלמל בתוכו אבל לחי או קורה משום היכר היא ולא משום מחיצה אבל לענין זריקה לתוכו אפילו בשתי מחיצות אסור לזרוק מרהיר לתוכו רבין שיש לו שתי מחיצות כרהיי היא חשוב לענין זריקה לתוכו מרהיר אבל לענין טלמול מרהיי לתוכו או מתוכו לרהיי לא מטלמל עד דאיכא ג' מחיצות ולחי אי קורה ומיערב בשיתוף מידי הוהה אשתי חצירות הסמוכות זו לזו

### עתים לבינה

ו' ס"ב וכל דבריו הכל מפר"ח שם, (כז) לא ידעתי מדוע הוצרך לפרש דהלכה היא וז"ל דהא כימרא משומה היא בלי שום מחלוקת ע"ש ברף ח' ע"ב, ואולי כוננתי שלא נשעה לסתור דבריו מהברייתא דשבת דף צ"א ע"ב גבי כוס דתני' ה' מגרר ויוצא דהייב לזה כתב דהלכה היא ואין סתירה מהאי דכיס דיש חילוק בין זה למגרר וכמ"ש התוס' שם וכן ברס"ס סי"ג מה' שבת הו"א יעוש"ב ועי' ס"ה הו"ף, (סח) ע"ב ס"ב ע"א, (ט) עירובין ס"ז ע"ב ויש בדבריו סח חסרונות עיי"ש



וכתב נאמן הכי ודער שנמצאה להדיד לא מיבעי מתוכו להדיד ללמל ומרהי לתוכו דמפור אלא אמר מרהי לתוכה ומתוכה להדיד מפור ממני שהיא ככרמלית וכן הלכה והוא דכתב האי נאמן לא ידענא מאי קאמר דער שנמצאה אף כי היא כרמלית דא קייל מכרמלית להדיד או להדיד אמר ללמל אימורא דרבנן, ואית דבעיוב קאמר הא לא אפשר למימר דער שנמצאה להדיד דרבנן בוקעין בה לא מעירבא אלא בנמוסין וצורת מתח או כדמיערב דהי עיר כולה בוסן שהיא מנוספת אבל בלאיה לא מידו אפשר למימר דהאי מפור דקאמר האי נאמן מפור מחובא דאורייתא אבל אימורא דרבנן איכא כדקייל בדינא דכרמלית, ובספקא ובהוצר שאין לה מחצות כל עיקר והיא מתוחה מכל צד אלא שהיא של יחיד ואין לה דירה אלא לבעלה בלבד הרי היא ככרמלית ואסור למלאות הימנה ולהבנים להדיד לא ממני שהיא רשות אהת או שתי רשות אלא כרמלית במחצות תליא מילתא אם יש שם מחצות היא חצר ואם אין שם מחצות היא כרמלית, וכתב בעל הלכות (ע) הכי ומאן דאיתיה ברשותא בשבתא ומשדר ליה לגוי לאתווי ליה מיא אי איכא דתם חד ארמאה אעינ דאיתיה מיא חוץ לתתום שפיר דמי ואי ליכא ארמאה ואיכא תרתי שיערתא דישאל מהלפי להדיד ושפיר דמי, וכמה דא תתום שבת (על) שני אלפי אמה היינו מיל דרים אחד משבעה ומחצה כמיל דהויל חמיסר ריסק תריץ מליץ ומיל ריבעא דפרסה [וריס] כמה הו רסו ושני שלישי אמה, ואסור למשקל אבנים של בידים מרהי בשבת אבל בכרמלית שרי והכי אמרי משמיה דרב יהודא אלוף דמנהי סקוד דבצרה ביטמא דהי ובליה דאיכא (עב) דראסי כרמלית חיא, דהי דכתא דדשין ליה שית מאה אלפין נברא ביזמא (עג) כדגלי מדבר: סליק.

ר"ן במה בהמה יצאה וכמה אינה יצאה, יצא הנמל באיסור הגקה בחטם והלכדים בפרומביא והמוס בשיר וכל בעלי שיר יצאין בשיר ונמשכין בשיר ומזין עליהן ומובלין במקומן, מאי נאקה בחטם אמר רבביח המארא לובא בפנא דפרולא מי חמור

### עתים לבינה

בגמרא ודער לתקן, (ט) כל זה עד סופו בבח"ג עד קל"א ואך במקום שכתב כאן, אלוף" דמנהי סקוד איתא שם ריש כלה אולי תואר אלוף הוא תואר לריש בלה, (עא) ע"ש יומא ס"ג ע"א ובפרש"י שם ד"ה שבעה ועי' ג"כ בסדרש כמדבר רבא פ' ב', ודעים שהיא אחר מו' וסחצה כמיל מפרש ג"כ בש"ס ב"ם דל"ג ע"א ועתוס' שם אבל שיעור מיל שהיא אלפים אמה לא נמצא בשום מקום בש"ס ובכסף סמחים ס"ו ע"א אמר דשיעורא דמיל כמה הוי כסמנרל גנימא לפגוריה וכן בכגולה כ' סע"ב אמרו כסמנתן לשבריה ועיין בפתי אבן עם תמה למה הצרכו לומר שיעורא דמיל כמה הוי והא פשיטא לן ככולא תלמודא דשיעור מיל אלפים אמה ע"ש וכן תמה קודם לו בפורי זהב אור"ח סימן תרפ"ח סק"ג וכתב וכל סמנתא עבת מלא מת, וכבר חעור עליהם אבא מארי הרב הגאון וצ"ל בגליון שם שבמח"כ אין וכו' לשיעור מיל אלפים אמה בשום מקום בתלמוד, (עג) בגליון הכתי' הגי' הרי"ג קרגל דאולי צ"ל תראמי ח"ל גבנים, (עג) דלכרי הכתי' הללו נתכוונו התוס' בעירובין דף ו' ע"א ר"ה כיוצא ועיין ג"כ הוס' שבת דף ו' ע"ב ד"ה כאן וכ"י וש"ע אור"ח סימן שס"ח, ומה"ש כתבו השו"ס לקחל כוה"ג באיור דברים שנאמרו משום גזירה דילמא אתי לאתווי ד"א כוה"ג תואיל שאין לנו דח"ד כוה"ג, ובאמת כי יש כוח עקלי ופשוטי בעיני גזירות חכמים באיור מהן שייך לתמיד משום בישול טעם התזויה וכתום' ביצה ל' ע"א כתבו לענין סיפוח וריקוד בידים דנאסר משום גזירות תיקן כלי שיר דכוה"ג שאין בקיאות בעשות כלי שיר שרי וכ"כ בחי' המאורי ביצה כ"ה לענין להראות סכין לחכם ביו"ט דנאסר משום גזירה שמה ילך חוץ לתתום דכוה"ג שאין בתי מדרשות של חכמים רועקים חוץ לתתום צורך להראות סכין לחכם גם ביו"ט ע"ש ואשכחן כה"ג בש"ס עירובין דף ק"ד סע"א דאמימר שרי לסמלא בגלגל בשבת במחוא אמר מ"ם גזרו רבנן שמא ימלא לגינתו ולתדבתה הקא לא גינה איכא ולא חורבה איכא ומצאתי מזה כשרת הרשב"א ח"א סימן רמ"ה עיי"ש מ"ש ועיין מלול בוח בשו"ת אברתם חאפה"ז סימן ס"ו [ולא הריגיש

מסקום ששמו לובו כדתיב ולזנים וכושים במצעדיו ונרסינן בירושלמי (עד) גרים הבאים מליבו מרז להמתין להן ג' חרות. אמר רבי יודא אמר שמואל מהלפין לפני רבי של זו בוז ושל זו בוז מאי נאקה באפסר לא תבעי לך דניח דלא סנמרי ביה משאוי היא כ'י תבעי לך נמל בחסם מאי כיון דסני ליה באפסר משאוי הוא או דילמא כל נשירותא יתירתא לא אמרינן משאוי היא אמר לפניו רבי יוסי כך אמר אבא ד' בהמות יצאת באפסר בשבת הסוס והמרד והגמל והחמור, ירושלמי אמר חזיקה וסימן וכן תהיה סנפת הסוס והמרד והגמל והחמור למעושי גמל בחסם שלא יצא ומתניתא תני לזכקיס ומל יוצאין באפסר. באפסר אין בחסם לא אלמא כל נשירותא יתירתא משאוי היא ואסור וכן הלכתא. ואעינן דאמר שמואל הלכה כהנניה דסבר נשירותא יתירתא לא אמרינן משאוי היא לית הלכתא כותיה דהא רב סליג עליה ואמר נשירותא יתירתא משאוי היא ואתבנין עליה דרב מקשרה בעליה במסרה לפרה אדומה וכו' ולא קמה תובתיה אלא פריקו לה תלתא [אמוראי] בתראי ומדאכפילו דגי תלתא בתראי דאיתן אביי ורבא ורבינא ופריקו כולו אליביה דרב שמי דהלכתא כותיה ועוד דקדיל דרב ושמואל הלכה כרב באיסורי. והמוס בשיר וכל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר. מאי יוצאין ומאי נמשכין אמר רב דנא או יוצאין כרוכין או יוצאין נמשכין ושמואל אמר יוצאין נמשכין ומסקנא דשמעתין דיוצאין כרוכין וכש"כ נמשכין. מלאות של בית רבי ס' פירות היו יצאת באפסר בשבת כרוכין:

ר' מתני' חמור יצא במרדעת בזמן שהיא קשורה לו. הזכרים יוצאין לבובין והרחלים יצאת שחתות כגולות וכבנות העצים צרות ר' יוסי אומר בכותן תנין מן הרחלים הכבנות ר' יהודה אומר עדים יוצאין צהרין ליבש אבל לא להלב. חמור יצא במרדעת אמר שמואל היא שקשורה בו מעיש וכן הלכה תניה יצא חמור במרדעת בזמן שהיא קשורה בו מעיש ולא באוכף אע"פ שקשורה לו מעיש. בעא מיניה רב אסי בר נתן מר' חייה בר אשי מרז ליתן מרדעת ע"ג חמור בשבת א"ל מותר וכן הלכה אבל קלסתר רב שרי ושמואל אסר והלכתא כשמואל דקאמרינן אמר רבי חייה בר' יוסף אמריתא לשמעתי קמיה דשמואל א"ל אי הכי אמר אבא לא ידע במילי דשבת ולא כלום

#### עתים לבינה

ס"ט"ש וע"ש כמה דנתקשה דלמא לא יתויו ב"ד עתה תק"ש ולולב בשבת דגאמר משום גזירה דשמא יעבינה ר"א כרה"ר כיון דאין רה"ר בזה"ל, וכן תקשא גם בשול"ת בשמים ראש [עמ"ש לתרץ עם חזונו מנוכר נפרחת וידי דים שלבו בו] וראיתי כותספת ר"ד בחי' פסחים דף ס"ט שכתב דהא דאמר שם יעבינו ד"א ברה"ר ולא אמרו שם יוציא מרה"ר לרה"ר מפני דסתם עיירות כרמלית הן דאין ששים רובא בהן שיהי' רה"ר מבוזותיון והלכך אם יוציא מבינו רק מרה"ר לברמלית פסיק ואם יוציא מן העיר לתוך לעיר מברמלית לרה"ר קא פסיק להכי נקיים ד"א ברה"ר שהיא איסור תורה עכ"ל ראה זה הדש היא שדעתו דא"צ ס' רובא אלא בעיר אבל תנין לעיר לעולם הוי רה"ר והגזירה הי' שמא יעבינו ר"א כרה"ר תנין לעיר ועפ"י לק"מ קישות הסחברים הג"ל ואסננו דברי הר"ד בזה לא מצינו לו חבר רצע"ג אבל קישותם הג"ל הנה באמת אין בזה קשיא כלל דגזירות ותקנות החכמים שהיו בדבר המחויב ונהוג בכל ישראל עומדין בתוקפן בכל הזמנים כיו"ם שני בזה"ל וכל כיוצא בו א"א שהיה גזירות הכלל מסולסלת כל שאפשר שנצטרך לפעמים לחזור ולגזור ואינו דומה להגזירות הג"ל שהם בענינים סקייים ליותרים בזה שצ"י אפשר לאסור ולחזור כפי השתנות הענין במצבו לא כן בגזרות ותקנות כלליות א"א להיות מסולסלת והם בתוקפן לעולם [כש"כ כי יהי' בהחזרת תק"ש ונסילת לולב ולולב גדול שיראו רבים שהחזרו מסעם קלות האיסור תוצאה בזה"ל ויתרעץ איסור תוצאות שבת לגמרי] וכמ"ש ג"כ בחי' דרשב"א ברכות ל"ג וגם עתה בסקו"ת היותר גדולות אפשר שחכה נחשבין רה"ר ומ"א לחייב בקצתן ולאסור בקצתן בדבר כללי הנהוג בכל ישראל בזמן אחד והדבר פשוט ומ"צ אריכות רצ"ע משים שבת קכ"ר סע"ב מנאר דמתואר בו' בה רה"ר מוכח דגם נפרעת מששים רובאות הוי רה"ר והא מבוואר בש"ס ברכות דף נ"ה ע"א דאין אוכלמא של ששים רבוא בבבל ע"ש. (עד) פ"ה ה"א. ע"ה) שבת נ"ג ע"א וצ"ל משמיה דר' יורגן, וכן בכל

ע"ה) כי סליק ר' וירא אשכחיה לר' בנימן בר יפת ריטיב וקאמר לה משמיה דשמואל  
 נותנין מרדעת עינ המור בשבת ואיל יישר כבר תרגמה אריזן בכבל ומני שמואל הוא  
 רב נמי אמרה אלא שמעיה דקא מסיים ואין תולין קלסתר לבהמה בשבת א"ל יישר  
 ע"ה) דאי רב בקלסתר שרי ועוד הא אוחבינן תרתו תיובתא לרב ושמואל ואפריקו  
 אליביה דשמואל ולא אפריקו אליבא דרב. וכתב רבינו חננאל נאמן ז"ל הכי נתינות  
 מרדעת עינ המור דברי הכל מותר ע"ה) לרחות צער בהמה ולתלות קלסתר בפייה משום  
 תענוג היא ושמואל ור' יוחנן אסרי וכן הלכה הוי"מ בבהמות גדולות דמשום תענוג  
 היא אבל קטנים דמשום צערא היא ברה"ד אסור לצאת הסייחין בקרסולים שבפיהן  
 אבל בחצר שרי ע"ה) מסרכו ס"י חנורו, תניא יוצא אדם באגד שעני מכה ובקשישין.  
 סכין ומסרכין לאדם ואין סכין ומסרכין לבהמה. ודווקא בנמר מכה ומשום תענוג אבל  
 אי איכא מכה ומשום צער מסרכין נמי לבהמה. תניא בהמה שאכלה כרשינן הרבה  
 לא ירצנה בחצר בשביל שתתחסא. ורבי יאשיהו מקל. דרש רבא הלכה כר' יאשיהו  
 והשתא דדרש רבא הלכה כר' יאשיהו דמקל משום צערא דבהמה ולא קא נור משום  
 שחיקת סמנים ש"מ דלית הלכתא כהא מתניתא דתניא בהמה שאחזה דם אין מעמידין  
 אותה במים בשביל שתצטמן אבל אדם שאחזו דם מעמידין אותו במים בשביל שיצטמן  
 דהאי תנא דאסר משום שחיקת סמנים היא דאסר והא איסוקא הלכה כר' יאשיהו  
 דלא נור משום שחיקת סמנים. תניא לא יצא הסוס בונב שדעל ולא בוהירות שבין  
 עיניו ולא יצא חוב בכיס שלו ולא עזים בכיס שבדריהן ולא סרה בחוסם שבפייה ולא  
 סייחים בקרסולין שבפיהם ולא בהמה בסנדל שברגלה ולא בקמיע שאינו מומחה אבל  
 יוצא הוא באיגד שעני המכה ובכתישין שעני השבר ובשיליא המדולדלת בה וסוקק  
 לה זוג בצווארה ומשיילת בחצר ע"ה) זכרים יוצאים לבובין. מאי לבובין אמר רב הונא  
 תותרי ס"י תותרי מלית מרוקמת שמיסין ומקשטין בהן את הבהמה מאי משמע דהאי  
 לבוב לישנא דאיקרובי היא דכתיב לבבתני אחותי כלה. עולא אמר עוד שקושרין להן  
 כנגד לבביהן כדי שלא יעלו עליהן זאבים ר"ג בר יצחק אמר שקושרין להן תחת  
 זכרותן כדי שלא יעלו על הנקבות ממאי מדקתני סיפא ודרחלות יוצאות שחזות מאי  
 שחזות שאוחזין חאליה שלהן למעלה כדי שיעלו עליהן זכרים מאי משמע דהאי  
 שחזות לישנא דנלווי היא דכתיב והגה אשה לקראתו שית זונה פ) כבולות שמכבלין  
 אליה שלהן למטה שלא יעלו עליהן זכרים כבנות שמכבנין אותן למילת. והעזים  
 יוצאת צרורות ור' יוסי אוסר כבולין חוץ מן הרחלים הדבונות ר' יהודה אוסר עזים  
 יוצאת צרורות ליבש אבל לא לחלב. איתמר רב אמר הלכה כר' יהודה ושמואל אמר  
 הלכה כרבי יוסי ואיכא דמתני להאי שמעתא באפי נפשה רב אמר ליבש מותר לחלב  
 אסור ושמואל אמר אחד זה ואחד זה אסור ואיכא דמתני לה אדא עזים יוצאת  
 צרורות ליבש אבל לא לחלב משום ר' יהודה בן בתירה אמרו הלכה כך [היא] אבל  
 מי מסיים שזו ליבש וזו לחלב מתוך שאין מכירין אחד זה ואחד זה אסור אמר  
 שמואל ואמרי לה אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירה ורב אמר  
 הלכה כת"ק והלכתא כרב דאמר הלכה כר' יהודה דאמר עזים יוצאת צרורות ליבש  
 אבל לא לחלב דקייל רב ושמואל הלכה כרב באיסורי :

#### עתיים לבינה

מקום שכתב כאן קלסתר צ"ל קרסול וכל דבריו הכל מלשון הרי"ף שם. טו) צ"ל כבר תרגמה  
 אריזן בכבל. טז) ס"י שזה בשביל להציל הבהמה מלהצטער ואינו משאוי. ע"ה) גם זה מלשון  
 פ"ח וקאי על מה דאיתא בגמרא שם ובלבד שלא יקשור לו מסריקין. ע"ה) שם ג"ג ס"ב.  
 פ) כבוד וש"ע ס"י ש"ה ס"ו הובא הא דיוצאת שחזות והשמיטו האי דיוצאת כבולות וצ"ע  
 ועיין להגרי"ם בס' אומר השכחה העיר בזה ואפשר משום דטמילא משום כהא דזכרים יוצאין

דין מתני' ובמה אינה יוצאת לא יצא הנמל במטולטלת לא עקוד ולא רגול וכן שאר כל בהמה לא יקשור גמלים זה לזה וימשך אבל סכנים חבלים בתוך ידו ובלבד שלא יכרך, תנא לא יצא הנמל במטולטלת התלויה בחומריו שיכנס בו הרוח אבל יצא הוא בנובו הקשורה בחומריו שלא תכנס בו הרוח, אמר רבה בר ריה יצא הנמל במטולטלת הקשורה לה בשלייתה, ולא עקוד אמר רב יגודא עקוד עקדת יד ורגל כעקדת יצחק בן אברהם רגול שלא יכוף ידו ע"ג וזרעו ויקשור הגיה ולא יקשור גמלים זה בזה מיט אמר רב מנשה משום דמהו כמאן דאזיל לחיננא, סי' שוק גדול, שלא יהו אוסרים סלוני יצא לשוק לעשות מלאכתו, אבל מכנים חבלים לתוך ידו ובלבד שלא יכרך אוקימנא עד כאן לא שנינו אלא לענין כלאים היק ובלבד שלא יכרך ויקשור שנמצאת כריכה וקשורה כעין שתי תכופות (סא) אמר שמואל ובלבד שלא יהא אפסר יוצא מתחת ידו טפח כלומר שלא ישלשל האפסר מתחת ידו כדי כריכה, הוא דתניא ובלבד שיניבה אפסר מן הקרקע טפח אוקימנא בהבלא דביני ביני כלומר שלא יהא האפסר ניתן בראש הבהמה וראש האפסר ביד האדם המושך הבהמה ואותו דביני ביני יגביהו שלא יהא קרוב לקרקע טפח וכן הלכה:

**ריב** מתני' אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינו קשורה לו ולא בזמן אע"פ שהיא מקוקה ולא בסולם שבצוארו ולא ברצועה שברגלו, ואין התרנגולין יוצאין בחושין ולא ברצועות שברגליהן ואין הזכרים יוצאין בעגלה שתחת האליה שלהן ואין הרחלים יוצאות תגנות, ואין העגל יוצא בנימון, ולא פרה בעור הקופד ולא ברצועה שבין קרניה סרתו של ר' אלעזר בן עזריה היתה יוצאת ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים, אין חמור יוצא במרדעת (סב) כדאמרין לעיל מאי אינו קשורה לו אלימא שאינה קשורה לו כלל פשיטא ניהוש דילמא נפלה ואתי לאתויי אלא לאו שאינה קשורה לו מערב שבת, ולא בזמן אע"פ שהיא מקוק משום דמיהו כמאן דאזיל לחיננא, לא בסולם שבצוארו אמר רב הונא (סג) בר עולאי דעביד ליה להיכא דאיה ליה

### עתיים לבינה

לבושין דנקוט תחלה בחירוצא דר"ג בריצחק, (סד) כן היא לשון פר"ח שם וכזה סבואר דבקשירה אחת מידי וס"פ אמר דהכריכה עם קשר אחד תוי כעין שתי תכופות וראיתי בב"י י"ד סי' ש' כתב שם דמהרש"ב כ"סמע דגם בקשירה אחת אמר אבל רש"י כתב שלא יכרך ויקשור בשתי תכופות ועיין ב"ח שם שהשיג על הב"י שאין מהר"ב"ם שום משמעות לאמור גם בקשירה אחת ועיין בס"ו ע"ה, ועתה תחזה דלמי הסבואר (פ"ה) רבינו חננאל מוכח להדי' דמפרש לאפוד גם בתכופה אחת אשר על כן דחוק לדעתו שיהלוק רש"י על ה"ח ז"ל והנה לשון רש"י בשבת שם ג"ד סע"א וה"ל כריכה וקשורה בשתי תכופות, וקשה שחיה לו רק לציון ויקשור, בשתי תכופות, אשר על כן תנבין לדעתו שצ"ל כ' בכ"ס ב' והיינו דאמר כריכה וקשירה כשתי תכופות וכפ"י ה"ח הנ"ל וזה ברור לדעתו ועפ"י נ"ל דבר נפלא בהא דמסני הש"ס דהא דתגן וכלבד שלא יכרך היינו שלא יכרך ויקשור ולענין כלאים תגן אם התכלים הם של צמר ושל פשתים ויקשה להבין מדוע תני ל' התנא הכא דרינא דשבת אפסר א"ש כסין ועמר רבאמת בכורך את התכלים וקשרם בקשר אחד אינו חייב בשבת משום קשור כיון דלא תוי רק קשר אחד ולא תוי קשר של קיימא ואולם אם הם של כלאים דלגבי כלאים גם בכריכה וקשר אחד מוחשב חייבור כשתי תכופות מסילא מיג דהו קדו של חיבור לתהתיב משום כלאים שוב תוי נמי קשר לענין שבת וכן מצאתי סברא זו בהגהות מרדכי רפ"ק דחולין שכ"כ לענין קשר של תפילין רמ"ה דבעלמא קשר כזה לאו קשר להתחייב בשבת אבל בקשר של תפילין כיון דהוי קשר לענין תפילין הוי נמי קשר לענין אוסור קשר בשבת ע"ש ועש"ס טוכה דף ז' ע"א והארכתי בסק"א בסברא זו וה"ל כאן ועולה הכל מתוקן לנכון דבאמת בכלאים מיירי אלא דמסילא אמר גם משום קישור בשבת ושפיר תגא ל' הכא גבי שבת כנ"ל נכון והזכירים יקדים בס"ד כפתור ופרה, (כז) כל חסמן הכל לשון חרי"ף כ"ה. (כח) לפניו איתא אמר רב הונא כי לועא וע"ש פרש"י וקצת קשה לאיוו צורך התוצר דפרש

מכה סוף ולא הדר היך לה. ולא ברצעה שברגלה דעבד לה לגזרא סי' שמלמדן  
 הבהמה ללך וקורין לה בלעזי. אלאבריאי ורבנותא פרישו בה תרתי פירושיו איכא  
 מיד כל שפטרמיהו דעוקת וקצורת ונוגעת רגליה ועקיביה זה בזה היא ניוקת עושה  
 לה מסלית או רצעה על עקיביה כדי שלא תהא ניוקת. ואיכא מיד כאשר מתבקעת  
 פריסי בהמה קושרין אותה ברצעה כדי שתתחוק ותחזור לכמות שהייתה, ואין התרגולין  
 יוצאין בחומין לסימא כי היכא דלא ליחלפו ולא ברצעות שברגליהן דעבדי לה כי  
 היכי ולא ליתברו מאני, ואין הזכרים יוצאין בעגלה שחתת האליה שלהן כי היכי  
 דלא ניתיש סה' אליהו והיא כעין עיפוש שעולה באליה. חנונת עין ושמו יתגן  
 ומניחין קיסם ממנו בחוממה כדי שתתעפש וישלו חרני ראשה לזכרים איצו ווהרמאה  
 כי טננוי תדיר וממילא נטלין דרנין שבראשיהן. נימן [עין] קסן כמו על, פרה בעוד  
 הקפוד דעבדו לה דלא לימצה ילי סי' תרנס והאנקה [ילין], ולא ברצעה שבין קרניה  
 איתמר רב חייא בר אשי אמר רב בין לניו בין לשמור אסור, ורב חייא בר אבין  
 אמר שמואל לניו אסור לשמור מותר והילכתא כרב כדכתבין לעיל דכל נישורתא  
 יתירתא משאוי היא, מרתו של ריא בן עזריה וכו' תאנא לא שלו היתה סוף אלא  
 של שכניתו ומתוך שלא מיהו בה נקראת על שמו וכדרב ודי חגינא ורבי יונתן  
 דאמרי כל שאפשר לו למות כאנשי ביתו ואינו מודה נתפס על אנשי ביתו כאנשי  
 עירו נתפס על אנשי עירו על כל העולם ואינו מודה נתפס על כל העולם כולה.

## עתים לבינה

צוארו דהוא בי לועא, ובאר דזע ח"ב סי' פ"ג אות ס' בר לועא, וגורסת רבינו היא הגראת  
 דזוקית וכן נמצא אמרוא זה בש"ס יוסא דף ל"ה סוף ע"א ע"ש [ויש לעיין במ' דקדוקי סופרים  
 כי אינו תה"ל]. (סד) עפרש"י שם דף נ"ד ע"ב ד"ה דלא שכתב וחתובין הם יותר מקשישין  
 שע"ג השבר וכו' וכונתו לד"ג סע"א שם רתנן ריוצאין בתן וזה כתב דמולם חשוב יותר  
 דבריו תללו ספורשים בירושלמי שבת שם ע"ש. (סו) צ"ל ניהמטה ועיין סי' ר"ח שם.  
 (טו) לכאורה זה תסוה דהא ספורש במשנה פ"ב דעדייות וכמשנה ביצה דשלשה דברים ר"א בן  
 עזריה מתיר והכמים אוכרין ותרד מינייהו דמרת מותרת לצאת ברצעה שבין קרניה וא"כ אם  
 באמת חולק על הכמים ומתיר מה מני להו שנאמר כפשישה דמרתו היתה, וזלפע"ד עפ"י  
 המבואר בירושלמי פ"א דברכות בהא דתנן מעשה שבאו בניו של ר"ג ואמר להם ר"ג אם לא  
 עלה עמוד השתר חייבים אתם לקרות הקמא הירושלמי ור"ג פליג על חכמים ועבד עובדא  
 כוותיה והא ר"ם פליג עם חכמים ולא עבד עובדא כוותיה והא ר' שמעון פליג עם חכמים ולא  
 עבד עובדא כוותיה, והא ר' עקיבא פליג וכו' ע"ש ורבי דיהודי החולק עם חכמים לא יתכן  
 לומר שיעשה עובדא כרעתיה, ובהו יתבאר לנכון גם דברי הירושלמי פ"ג רע"ו ה"י במה דפליג  
 שם ח"ק עם ר' שמעון ותנן שם מעשה בצידן וכו' אמר להם ר' שמעון וכו' וקאמר שם בירושלמי  
 ח"ל וקשיא ר' שמעון חלוק על החכמים ועושה מעשה כיוצא בו ע"כ והתפיש מגי משה שם  
 נרחק בפי' זו וכמראה הסגים שם נקשה עפ"י הירושלמי, אבל באמת כוונת הירושלמי ברוחה  
 כפי המבואר בירושלמי ברכות הג"ל והיינו דמתמה בזה על רבי שמעון דפליג על רבנן דהלל  
 ועבד עובדא כרעתיה, וכעין זה תמצא גם בירושלמי פ"ו דספחים ה"ב שמתהב כן ורבי נמילא  
 פליג על חכמים ועושה הלכה כיוצא בו והתפיש ר'בן עזר שם לא ידע הכוונה שמשש ומניה  
 בירושלמי שם וכאמת הכוונה ברוחה כמ"ש מהירושלמי ברכות הג"ל [ועפ"י שם הרגיש כן, ומדוע  
 שכה זה בע"ז הג"ל] ועפ"י עלה לנכון גם דהש"ס דהא רתן אמת דר"א בן עזריה חולק על  
 חכמים ומתיר להיות פרה יוצאת בשבת ברצעה שבין קרניה כמו שתולק בשאר השני דברים  
 רשם אבל מ"ם לא יתכן שתהיה פרתו יוצאת כן וכו' דאב"ע פליג על חכמים ועבד עובדא  
 כוותיה, ולזה תקנו דכאמת לא שלו היתה אלא של שכניתו והוא לא הורה לה להיות אבל  
 גם לא מיתה בה [להיותו הוא מתיר באמת] ויען שהיתה שכניתו החשובה חכמים כאילו עבד  
 עובדא כוותיה כמבואר בירושלמי ברכות שם דאף דרשב"י מתיר ללקוח ספחיו שביעות ס"ם  
 כשואה לאחר שלקס בפניו מיתה בו כיון דפניו היא אם אינו מודה הוי ככורה להדיא להתיר

אמר רב פסא דמי ריש גלותא סו) מתמשו אכולי עלמא, וחזין מכל הני כללי דארס מצווה על שביעות כל בהמת דאית ליה וכל היה ועוף דאית ליה דכתיב עבדך ואמתך ובהמתך וכתיב למען ינוח שורך החמור ותנן נמי במסך שור שנגח את

### עתיס לבניה

ע"ש ח"ג של שכנתו כבפניו וחי ודברים ברויים לדעתו, דאיתו בירושלמי במכילתן סוף פ"ח דרס איתא אמר ר' אידי דרעפרא אשתו היתה ומנין שאשתו קריה עגלה וכו' והנה המפרש קרבן הקדשה שם מפרש הפרה היתה של אשת ר"א בן עזריה ששמה חוסרא וכו' והרב יפה פירא והס' שם מפרשים אידי דרעפרא כך הו' שמו, אשתו היתה ס' כי אשתו יצאה בשבת ברובים שאסרו חכמים לאשה לצאת בו כגון במזמנת ומגבישין וכינו לומר פרתו יצאה ברצועה שבין קדניה ע"ש, ובמס' כי שלשתן לא היוונו אל נכון בפ' הירושלמי הללו כי מ"ש הקרבן עדה דרעפרא אשתו וכו' דאשת ראב"ע ה' שמה חוסרא בזה מקע כי באמת נבן כמ"ש חו"ס' והס' דהיבנות דרעפרא נמשך לר' אידי שהיה שמו ר' אידי דרעפרא וכן מפרש שם בירושלמי פ"ג רשביעית ה"ב ופ"א דמ"ט ה"ב ופ"ב דשקלים הלכה ה' דרעפרא הוא עיר הסמוכה לנהרדעא עיין ירושלמי שבת פ"א תחילת הלכה ה', אך בגוף הפרוש שנו חו"ס' דהס' כי האיך אפשר שאשתו של ראב"ע יצאה בתכשים שאסר לאשה לצאת מלבר דל"ז אין לזה שייכות במשנה דחכא כי אם במשנה דפרק כמה אשה יוצאה וזלזת זה א"כ מדוע תנן זה במשנה עדיה ובמשנה ביצא בין השלשה דברים דר"א בן עזריה מתיר וחכמים אוסרין והא ראב"ע אינו מתיר כלל לאשה לצאת בזה ואם ה' באמת אינו מין תכשים בזה שראב"ע תלק ומתיר לאשה לצאת בו הו' צריך לפרש מתו תוא, אבל באמת פשוט כי ר' אידי דרעפרא לא נותא ל' לומר דהיתה פרתה של שכנתו עי"ה יתחשב שראב"ע חרה לה לחיות ועד ויטפו לגולל האשמה של שכנתו עליו לומר דפרתו היתה יוצאת והמתנה לשכנתו הו' אפשר גם לתכס אחר למתות בה בלא דעת ראב"ע כלל ועל כן אמר שהפרה הזאת היתה פרתו של אשתו וכמילת פרתו מרומן שניהם כאילו יאמר פרת פרתו של ראב"ע והיינו פרה [ממש] של אשתו שנמלצת האשה ג"כ בשם פרה כדירשו כש"ס שבת דף ל"ב סע"א פרה הבשן על נשים דמחוחא ע"ש וכן לולא תרשתם בעגלתי דסייתא שם, ויוצאק ויתר בכח"ג סימניו פרתו של ראב"ע והדברים ברויים בס"ד. ה) בגמרא שם דף ג"ה רע"א מיתא על זה עברא דרב יתדא ותי יתיב קטיה דשמאל ואתי איתא קא נזחתי קטיה ולא היה משנה בה א"ל רב יתדא לא ס"ל מר אנטם אנו וגו' א"ל רישך בקריי רישך דרישך בתמיסין מא יתיב מר עוקבא ריש גלותא ע"ש והנה רש"י מפרש אני שאני רישך ואני נכחיה אבל מר עוקבא שהוא ראש לי ולך יכוזה ברותחין ע"ש ופי' זה דתוק מאד לדעתו דהא כי באיוו קריי תכנים שמאל עצמו הוא לא עביר כלום וגם לא יתכן שיקלל את מר עוקבא שיכוזה ברותחין, וגם לאיוו צורך ויכוז לו בכאן שהוא ראש לו והבו ועיין עוד מה שנתקשה בזה בשו"ת מרש"ל סימן כ"ד [הגם כי כמה שחשב מהרש"ל שם דמי עוקבא ה' רבו דשמאל באמת נהפך היא דשמאל הו' רבו דמי עוקבא כמפורש בש"ס מ"ק דף ס"ו ע"ב ופרש"י וכו' הרי"ף והרא"ש בפסחים פרק כל שעה אלא דמי עוקבא ה' הרי"ף גלותא], ואמנם הסי' האמיתי נראה לדעתנו כפי מה שמצאתי בירושלמי פ"ג גרדה ה"ג איתא שם רב יתדא שלח לשמואל בגין דאנא הכים מרו למיחמי סימני שפיר אמר ליה רישיה דרישך יכוזה ברותחין ואתה לא תיכוזה אמילו כמפרשין ע"ש והכוונה שאמר על עצמו שהוא יכול להכניס את ראשו אמילו ברותחין ולא יזיק לו אבל אתה לא תכניס את ראשך אמילו כמפרשין כי גם כמפרשין תיזק ראשך ופתרון המליצה שהוא [דהיינו שמאל] דרב נזכרית וכול להכניס עצמו אמילו בעינין היותר חמור ואינו תושש פן יכשל בו ח"י אבל אתה לא תכניס עצמך במסך להזרות אמילו בעינין קל שגם בזה אפשר שתהי' נכשל בו וזלזת בדבר היותר פשוט שאין מסך בו ועס"ס שם, וכמליצה זאת אצ"ר הו' רגיל על למזוג דשמאל היא שהשיב לרב יתדא גם בכאן רישך בקריי, כלומר אתה לא תכניס את ראשך אלא בקריי כי גם כמפרשין אפשר שתזיק לך' וישא דרישך, ס' הראש של רבך ועל עצמו הוא שאמר כן' בתמיסי, אני יכול להכניס ראשי גם בתמיסי ולא יזיק לי כי אני מבין ויפה בעינין דהבר מה שנעלם מסך וכאשר גם בכאן שנראה לך שנכחתי בזה שאני שותק וכאמת אינו כן דהא יתיב כר עוקבא ריש גלותא ועליו דהבר מוטל שהתב בירו לעזור לה בעינין זה ולא אנכי ועולה המליצה מוסמעת

הפרה (פח) אחד שור ואחד כל בהמה לנסילות הבור ולהפרשות הר סיני וכו' עד לכלאים ולשבת וכן היה ועוף כיוצא בהן, ואמרינן בגמרא ולכלאים רמאי אי כלאים דחרישה ליקף שור שור משבת אי כלאים דרביעה ליקף בהמתך רשבת ונבי שבת מנלך דתניא ר' יוסי אומר משום ר' ישמעאל ברכות דראשונים נאמר עבדך ואמתך ובהמתך ובדברות האחרונים נאמר שורך וחמורך וכל בהמתך והלא שור וחמור בכלל כל הבהמות היו ולמה יצאו לומר לך מה שור וחמור האמור כאן היה ועוף כיוצא בהן אף כל היה ועוף כיוצא בהן ובסיפא מסקינן כל בהמתך (ט) הכא ריבוי אחר ריבוי: ריבוי דהואיל וקיייל דישאל מצוה על שביעות כהיה היה ועוף דיליה גם הם כרגלי הבעלים שאין להם רשות להגהן לילך ולשתות ולא לשום מידו חוץ לתחום כרתנן במסכתא יום טוב (ו) הבהמה והכלים הרי הן כרגלי הבעלים, מידו איצטריכין לפרושי ולא רוחו במילתא היכא דאשיל או אונרה ישראל לבהמתם קודם שבת מה דיניה, דכלים [אי] אגריננו ואושליננו מקמי שבתא שרי וכמפורש בהלכות ערבי שבתות, ואשבתנא אחד מרבותא שאלה כהאי ענינא חרו נוסחא וששאלתם הנותן השדה לנו לזרעו והתנה עמו כדי שיוזע ויקצור וירוש וזרה אם ירצה אותו נני לחרוש או לרוש בשור וחמור או לחרוש ולרוש בשבת וישאל מצוי שם יש עליו למנוע לאחר שיש לו חלק שם או לא או דילמא אם בתוך התחום אסור חוץ לתחום מותר, והנותן שורו או חמורו לנו ודש בו והכניסו לגורן שור וחמור או לחרוש בשור וחמור יש לישראל למנוע לאותו נוי ואין לישראל שם חלק מותר על בהמתו להפרישו מן איסורו או לא, או דילמא לדידיה אודר רחמנא לבהמתו לא, כך שנו חכמים (ז) תניא, ר' שמעון בן אלעזר אומר לא ישכיר אדם חמורו לנו מפני שנקרא על שמו וגוי עושה בו מלאכה [בשבת] וימים טובים אבל שדרו לנו מאי שרי מיט ארישותא אית ליה בנויה וכו', ודווקא דהתנה עמו ואמר לו שכר שבת ימים טובים יהא בחלקך ושכר חול יהא בחלקי וכיון שהתנה עמו אם ירצה אותו נני לחרוש בה בשור וחמור או לחרוש או לרוש בין בשבת בין בחול אע"פ שישאל מצוי שם אין עליו למנוע אע"פ שיש לו חלק שם כן בתוך התחום כן חוץ לתחום מותר, ובשביל שנתן בהמתו לנו ודש בה והכניסו לגורן או לזרוע או לחרוש בשור וחמור או לחסום שור ברישו אין לישראל למנוע אע"פ שיש לישראל חלק שם שכך שנו חכמים (ח) נני הדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום כל תחסום מפני שישראל נצטוו שלא לחרוש בשור וחמור ושלא לחסום שור ברישו בין שהיתה בהמתו שלו בין שהיתה בהמתו של נוי מפני שישראל נצטוו אבל נויים ובהמה לא נצטוו, ותו ששאלתם מהו ליתן סוס או פרד או חמור בימי הפסח או בימי החגג למי שירעה אותן כל ימי החג והוא רוכב עליו והוא עושה בו כל צרכיו, כיון שלא בשכירות נותנן ואינו משאיל לעשות בהם מלאכה אלא לרעותן ולשומרן אף אם עושין בהן מלאכה ורוכבין אין עליו כלום (כיון) שלא מדעתו עושין בהן מלאכה

### עתים לבניה

וכתובת ישה כג"ל נזנן מאור, (פח) ב"ק דף נ"ד ע"ב, (ט) היכות אחד ריבוי מ"ם כמו שיראה המעין שם שם וז"ל כל בהמתך רשבת ריבוי היא יעו"ש, (ז) ביצה ל"ו ע"א, זמ"מ מ"ש רבינו שאין להם רשות להגן חן לילך ולשתות וכו' אין הלכות מכוון לפי שאם הבחמה מעצמה הולכת תיך לתחום א"צ למנוע אותה ולעכבה מליך ועיון פס"ג או"ח סי' ש"ה במג"א ס"ק ט"ז בשם אלוותו רבה ועיון מרדכי סוף קירושין וברש"י שבת דף כ"ג ע"ב סוף ד"ה תחום שלה, (ח) עיון ש"ס ע"ז כ"א ע"ב ותוספתא סוף פ"ב שם וס"ש על זה רבינו לקמן, (ט) ב"מ דף צ' סע"א ירעה הגאון הלז מבוזר דאפילו בר שש של ישראל אין להישראל איסור כשהגוי רש בחסימה

(ג) אם רואה אותן יודע בהן ימחה בהן, ותנן בהמה הכלים הרי הן כרגלי הבעלים כשם שאין אדם יכול לילך ביוזם אלא עד תחום שבת וכן כלים נמי אין לו רשות לאדם לשגר לחביוו בהמה או כלים תרין לתחום אלא עד התחום הלכך היכא דיש לו מקנה בתוך תחום שבת הולך ומביא מהן ושוחמן ביוזם לכתחלה, ובמסקמא נמי

## עתים לבינה

ועיין בסור תר"ם סי'ן של"ח שכתב וז"ל גוי חדש בכהסת ישראל מעצמו שלא אמר לו הישראל כלום אין בו איסור אפי' הדישה של ישראל אם היא שלא בפניו עכ"ל וע"ש ברדישה ובסמ"ע דאף שהישראל יודע מה כל שהיא שלא בפניו הישראל אין איסור בזה, ואנכי לא ידעתי דמ"ל לחסור בפני הישראל יהי' אסור אף כשהישראל לא מ"ל לרדש בחסימה והרי אפי' בשבת דחמור מבואר כש"ס שבת דף קכ"א ע"א דנכרי שבא לכבות אין אוסרין לו אף תכבה אף שעושה על דעת ישראל ולא אושתמים לומר דחוקא שלא בפניו אבל בפניו הי' צורך הישראל למתוח בו, וע"ש בגמרא כשנכרא דיוסף בן סימאי, וראיתי להתוס' בשבת קכ"ב ע"א שהקשו ככל מה דתנן שם בנכרי שעשה לדעת ישראל דאסור וישראל ליהנות ממנו והא אריגין דנכרי שבא לכבות אין אוסרים לו אף תכבה ותירצו דדוקא בכיבו וכוונא בו שאין ה' שאל נהנה במעשה הנכרי אבל הכא שגוף ישראל נהנה במעשה של נכרי לא אוסרין אדעת' דנפשי' קא עביד תמיל ונכרי תמתיין להנאתו עכ"ל ודבריהם קצת מחוסים ונראה שכוונתם דדוקא בכיבו וכוונא שאינו רק מניעות המסר אבל אין הישראל נהנה מגוף התורכות מלאכת בזה מותר כל שהגוי עושה מעצמו אבל בהדלקת הנר ועשיות כבש לירד בו שהישראל נהנה מזה התחשות המלאכה שעשה הנכרי בזה אסור ועיין היסב במג"א סי' של"ד ס"ק כ"ו וכתובי חיים שם ובקרבן נגמאל סוף פס"ו, ולפ"ו גם בחסמה ג"כ כותר כל שהגוי עשה כעצמו ומה הברל בין בפניו וישראל בפניו וצ"ע, האמנם מ"ש מה רגאון דישאל נצטוו שלא לתחום שור כדיושו בין בכהסת שלו בין בכהסת גוי לא נתבאר מדבריו אי מיורי דחוקא אמר דש כדיושה של עצמו או אמילו כדיושה של גוי ובסור תר"ם סי' של"ח כתב להדי' וישראל אפי' בפיתו של גוי אפי' אם הדישה של גוי עובר משום לא לתחום ע"ש וכן מבואר בשישה מקובצת ב"ס דף צ' בשם הראב"ד ועיין היסב בלחם משנה פ"ג מ"ה שכירות שדבריו תמיהים וכמו שפלאגל בשעה"ס שם, ולכאורה צ"ע בש"ס מעולה דף י"ג ע"א דאמרינן לא לתחום שור כדיושו שלך ולא דיושו של הקדש הוי משמע דדוקא בדיושה של עצמו איכא לאו דלא לתחום וכש"כ כדיושו של עכו"ם דככל מקום נתמעט של עכו"ם כמו דנתמעט הקדש כדדרישין בלאו דלא ריאה שלך או אתה רואה אבל אתה רואה של אתרים ושל גבות, ויולי דכוונת הש"ס דרחמנא לא יזכה ליה אלא במותר לו להאכיל כמנה לא בשל הקדש כהאי דאמרינן בש"ס ב"ס צ"ב ע"ב לענין פועל איסורא לא זכי לוי' רחמנא, ומ"ס צ"ע טובא בעיני דאמרינן לוי' לזכר דדוקא היכא שבעל התבואה אינו מוחה כשהישראל הדש שלא לתחום בזה וז"ל רעובר הדש בחסימה גם בתבואה שאינו שלו אבל אם הבעל התבואה מוחה בו וכן כש"כ ברש בתבואה של עכו"ם אף אם הישראל דש בבחמתו שלו לסת יהוי' עובר בכה"ג רסח כדור יפה להאכיל ברוב שאינו ש"ו דדוקא בתבואה שלו שיש לו בה להאכילה הזהירה תורה בלא לתחום משא"כ כדיושה שאינו שלו וכש"כ של עכו"ם ותתיין לוי' שפצאתי בכתבי אבא מארי הרב רגאון זצ"ל שהביא בשם התוספת רי"ד בחי' כ"מ דף צ' שכתב וז"ל אבל ראוברן בעל הגרון שאמר לפועל הישראלי חסום פרתי ודש בה הייב בעל הגרון מלקות דשלוהו של אדם כמותו ולא שייך לומר אין שליח לזכר עבדיה דכי אמרינן אין שליח לד"ע ה"ם היכא דאי עביד שליח מיהויב שליח החם וזדאי לא מיהויב המשלה כדאמרינן לעיל בשנים אוחזין, אבל הכא דאי עביד שליח לא מיהויב דלא אזהיר רחמנא אלא לבעל הגרון שלא ימנע אדם גורנו מאכילה לכהסת הדשה ולא אזהיר לפועל דבה כח יש לפועל להאכיל כדבר שאינו שלו וכיון דשליח לא מיהויב חייב שולחו דשלוהו של אדם כמותו עכ"ל התוספת רי"ד וזה דבר מפורש, עכ"ר אבא מארי, עכ"ס חנה מבואר מדבריו דס"ל כמ"ש דרגרון שאינו שלו אין הישראל מותר וכש"כ בפועל ישראל אצל עכו"ם שנראה לפ"ו דאין הפועל מותר לרדש בחסימה וצ"ע, ומ"ש התוספת רי"ד דבמשלה ישראל חייב המשלח ככה"ג דאין השליח מותר עיין מ"ש המשנה לאלף פ"ה מה' מלה ולזה הו"ד ועיין שו"ת שבת יעקב ח"א סי' קס"ד ואמס"ל בזה, (ג) תשובה זו מצאתי בשבולי הלקט השלם סוף סימן קי"ג



ואמר לִי לבר ישראל למיטמר חיותא לרועה נוי בשבת שמא יציאנה תוין לתחום דאמרינן (ד) אמרד עליו על יומי הכהן שלא נמצא כתבו ביד נוי מעולם, ואנן תמהוין טובא על מאי דכתב בהדא שאילתא לא ישכור אדם המורד לנו מצאי שנקרא על שמו והאי מימרא לאו הכן היא דבברייתא דסוף פרק לפני איירוק ליתא אלא מרחצו

### עתים לבינה

שהבאת בשם רבינו האי גאון ובקצת תוספת וז"ל ורבינו חאמי גאון ז"ל נשאל מהו ליתן סוס או מרד או חמור או גמל לנכרי שירעה אותם ויניחם אצלו ביום"ם והגברי רוכב עליו ועשאה בו צרכיו והשיב כיון שלא בשכירות נתנם לו תרשות בידו ואם עושה בו חכרי כלום צורך אין עליו כלום דשלא מדעתו ושלא וואה אותו מזה בידו ואם נהגם לו קודם לחג אין צריך אפילו לכתוב בידו ובלבד שלא ימתין שכירות מן הנכרי עכ"ל וסיוס זה ואם נתנם וכו' עד סופו ליתא פה ו-אמא לא ירעתי מעם מה הברל שבנתנם לו קודם לחג כשיראה אותו ביום"ם שעושה מלאכה כהמסס למה לא יהי צריך למתות בידו, וראיתי בב"י או"ח סימן ש"ה דהביא ג"כ דברי השיבולי לקם הללו וכתב וז"ל וס"ש ואם נתנם קודם לחג א"צ אפילו למתות בידו נראה שמעטו מסום דס"ל שאין אדם מצווה על שביתות בהמתו אלא בשבת אבל לא ביום טוב עכ"ל כנראה מזה שהבין מן ז"ל דס"ש בתחלה דאם רואה אותו מזה בידו שכירי כשסמך לו בחול והוא עושה בו מלאכה בשבת ועל כן כתב גם כש"ע שם סכ"ג דמתיר למסור סוס או מרד לרועה עכ"ם ואע"פ שהעכו"ם משתמש בהם בשבת אין בכך כלום וכו' ואם רואהו משתמש בה בשבת מזה בידו עכ"ל וגרס לו זה לפי שהעתיק לשון השיבולי לקם מתו ליתן סוס וכו' ויניחם אצלו והגברי רוכב וכו' והשמיס תיבות ביום טוב הנאמר בשיבולי לקם אתר תיבות ויניחם אצלו, ובסמ"כ מן ז"ל כי כל דבריו תמוהים תרא כמה שהחליט בפשיטות לחתור זה בשבת מותר דברי עצמו שבסימן רס"ז כתב ז"ל ומתוך דברים אלו יתבאר לך רמ"ש הרוקח כהמסס ישראל ביד נוי אם הגוי עושה בה מלאכה בשבת מאחר שאין לוקח שכירות מותר ואם ישראל רואה מזה בידו אין לו על מה שיסמך עכ"ל וא"כ מדוע חזר והחליט בפשיטות בס"י ש"ה הנ"ל להתיר בכה"ג, גם מ"ש בפשיטות דביו"ם אין מצווין על שביתות בהמתו גם זה נגר דבריו בסימן תצ"ה דשם הביא דברי הכל בו שכ"כ בשם י"א וכתב הוא ראינו יודע מעטו ומסתמכות כל הפוסקים נראה דגם ביו"ם מצווין על שביתות בהמתו כמו בשבת ע"ש והאיך החליט כאן ליתום רעה זו [של הי"א שכ' הכל בו] ברעת ראש הגאונים הרב האי ז"ל ובס"י תצ"ה הנ"ל לא הכירו כלל על שפתו [וחי' גם על המפריש ש"ע שלא הרגישו עליו בכל זה] ואמנם כאמת כפי המבואר פה וכן בשיבולי הלקס הנה גם בדין תראשון מיורי כשמסר לרועה להיות אצלו ביום טוב וגם ס"ש תב"י בס"י רמ"ז בשם הרוקח הנה דברי הרוקח הללו המה ברוקח הלכות יום טוב סוף סימן ש' ומהו גשכיל דכ"ש ברוקח אם הגוי עושה בה מלאכה "בשבת" דטעות טופר היא וז"ל ביום טוב [ראמ"כ אין ענינו שם כי אם בה' שבת] ומקור דברי הרוקח הללו המה מתשובת רב האי גאון שהובא בדברי רבינו מה וביבולי הלקס הנ"ל ולחינם דחה מן בכ"י הנ"ל את דברי הרוקח הללו בלאחר יד שאין להם על מה שסמכו שבאמת מקור דבריו אלו הם דברי רב האי גאון המבואר בשיבולי הלקס, ולפי"ז מה שסיים בשיבולי הלקס ואם נתנם לו קודם לחג א"צ אפילו למתות בידו באמת אין לו ביאור כלל ובדברי רבינו מה וכן ברוקח הנ"ל ליתא זה כלל, אלא דגם עיקר תשובה זו דרב האי גאון צ"ע לכאורה דלמפ"ש דאם הישראל רואה יודע שעושה בו הרועה מלאכה ביום"ם צריך למתות בידו א"כ בע"כ ס"ל דמצווה ישראל על שביתות בהמתו גם ביום טוב וא"כ קשה דהאיך יהי מותר למסור לגוי כיון שידוע שכודמו הגוי יעשה בו מלאכה דאסור ביו"ם ולזה באמת השיג הב"י בס"י רמ"ז על הרוקח הנ"ל ובע"כ צ"ל דרועה שאני רכיון שהיא רועה הכל יודעין שלא נמסר לו למלאכה רק לרעות וגם הרועה מיריית מלעשות בו מלאכה ולזה אם בגניבה באקראי בעלמא אפשר שיעשה בו מלאכה אין לתש סתמא בכה"ג [ומ"ש הרוקח בהמת ישראל ביד נוי כונתו ביד רועה נוי כמבואר בכאן] ומ"ם אפשר שלא תתיר הרב האי רב ביו"ם דקול אבל לא בשבת וצ"ע ודוק" (ד) שבת י"ט ע"א, ועיין בשאלות ותשובות שבסוף ספר הכל בו העתיק זה בשם רב האי גאון אלמ"ש כאן הם מהלכות פסוקות ועיין הגהות מרדכי סוף קידושין שכתב לחתור

הדין היא מימרא דתנאי מימרא אינון חדא ברייתא שניה בשם (ס) ר'נ היא לא ישכור אדם מרחצו לגוי וחדא שניה בשם ר' שמעון בן אלעזר ותירוהו (ט) מרחץ קתני הילוך האי דכתב בהרא שאילתא חמורו דהאי מעות סוסר היא. מיהו אפשר דסבר ליה להאי נאון דדין חמורו כדין מרחצו. אבל מאי דכתב בשם ר'ש בן אלעזר לא ישכור אדם. חמורו מעות הוא והכי היא עיקר ברייתא תניא רשב"י אומר לא ישכור אדם מרחצו לגוי מסגי שנקראת על שמו. וגוי עושה בו מלאכה בשבת אבל שדדו לגוי מאי שרי דאמרי ארישותיה קא עביד. מרחץ נמי ארישותיה קא עבידא למרחץ ארישותיה לא קא עביד אינשי ובתרה נמי דר' שמעון בן אלעזר במרחץ. ואנן עיינינן במילתא לעניות דעתן ומיתחזי לן דמרחץ חמורו חדא דינא אית להון והם הכי נמי אמרי בהמור מפני שגוי זה עושה בו מלאכה בשבתות וימים טובים נקראת הבהמה על שם ישראל וכד מעינית במילתא טובא אודבא דינא דבהמה חמור דינא דמרחץ. דמרחץ הוי ליה קרקע וכלים ולית ביה שבתיה כל כך כמו הבהמה כי הבהמה אדם מצווה על שבתות בהמתו והלכך אמור ליה לבר ישראל לאושולי או לאונורי בהמתו לגוי אפילו קודם השבת אלא איכ מהדר ליה ניהליה ערב שבת עם חשיכה כי אדם מצווה על שבתות בהמתו בשבת. ואיכא מהניי בבורים מעמי הארץ ששוכרים בהמתם לגוים לדרך רעוקה ושוכרין להן בתחלת השבוע או באמצעיתה ולא מצריכין לשבות כי מקודם הריבה הם שוכרין אותה ואנן לעניות דעתן חזי לן דאמור נמור היא חלול השם שהרי במרחץ לא חילקו חכמים אם משכיר מקודם שבת הריבה ימים או בערב שבת שהלא אמרו בפ"י לא ישכור אדם מרחצו לגוי כלל. אפילו מתחלת השנה ועושה בו הגוי מלאכה בשבת או ביום בטמא השנה אמור שנקראת על שם ישראל ויש בדבר חילול השם וכן הבא נמי בבהמה לא שנא קודם שבת ימים טובא לא שנא מעט אמור שנקראת על שם ישראל והגוי עושה בה מלאכה בשבת או ביום ויש חילול השם. ואית מנא ידע דבהמה נקראת על שמו אית לן למינמי מיהא דנרטינן בפרק אור לארבעה עשר (ז) אמר רבא בהמת ארנוגא סמודה מן הבהמה ואעינ דמצי מסלק ל"י בוחא עיסא ארנוגא חייבת בחלה ואעינ דלא מצי מסלק ל"י בוחא מיט בהמה אית ל"י קלא דלגוי היא עיסה לית ל"י קלא אלמא בהמה שם בעליה עליה ויש בדבר חילול השם לגבי שבת וכשריב שיש בדבר איסורא משום שבתות בהמה שאנו מצווין עליה הלכך מכל (הנ"י) אנפי לית ל"י לבר ישראל לאושולי ולאונורי בהמתו לגוי אלא איכ היא מסקום קרוב דמהדר ל"י ניהליה בעיש עם חשיכה. ואית כיון דאושלה או אונרה דגוי קנייה וקימא ל"י ברשותיה ונסיק ל"י מרשות ישראל לענין שבתות שבת. האי לא מצית אמרית מכמה אנפי חדא דשכירות דקא שקיל ישראל אישתכח דשכר שבת [שקיל] ועוד דהא קאמרינן (דבבא) שם בעלה עליה ויש בדבר חלול השם וכמפורש גבי מרחץ. ועוד דשאלה או שכירות לא קניא ככהנ"י לאפקועה לבהמתו דישאל משכירות שבת בכל מקום דתנן בהדיא בפרק

## עמים לכינה

ועיין ב"י סי' ש"ה. (ס) צ"ל רבן שמעון ב"ג. (ז) גם אח"כ כתב ובתרה נמי דר"ש בן אלעזר במרחץ אבל לפיגני כל הנסמא משונה דבדרשב"ג קתני לא ישכור אדם מרחצו לגוי וכו' אבל לכותי כאי וכו' והדר קתני בדרשב"א לא ישכור אדם שדדו לכותי וכו' אבל נכרי מאי שרי וכו' עיי"ש וכן היא בתוספתא ס"ב דע"ז ע"ש. (ז) מסתים דף ו' ע"א, ולא זכיתי להבין ראי' זו ולכאורה אודבא מהתם אישכא ש"ס דהיי התם הבהמות היא של ישראל ואמ"ה אכריגן רביון דעתה היא משועבדת לארנוגא אית ל"י קלא ולא נקראת על שם ישראל בעליה ועיין ג"כ תוס'

לפני איריהן (ח) מוכרין להן בהמה גסה ואמיינן בנמרא נהו דארביעה לא חיישנן דגוי חס על בהמתו שלא תיעקר דילמא עביד בה מלאכה בשבת. תעביד כיון דבונה נאה. נזירה משום שאלה נזירות משום שכירות נזירה משום נסיוני זכו. דאלמא שאלה ושכירות לא מפקעה בהמת ישראל משביתות שבת :

**רי"ד** ואלו היכא דאונרה ישראל לבהמתו לגוי לדי או לזי ימים כי היכי דליהדריה גוי ניהליה בעיש עם חשיכה ועבר האי גוי על דעתיה או דאזיל ליה לאתרא דחיקא ולא מצי ישראל למסבה מיניה בהגוא שבתא איצטרכינן לפרושי אי שרי ליי לישראל למישקל מיניה דגוי שכר שבת בכלל שאר יומי או לא שיש שמורין למישקל מיניה שכר שבת כלומר כשאר יומי כי היכא דליקנסו לגוי ולא יהא חומא נשכר ולמישרייה לנהרא שכר שבת או למיתביה לעניים, ואנן לעניות דעתין חוי לן דהוראה זו אינה נכונה ולא שפיר דמי למיעבר הכי ואיסור נמור היא ויש ברבר חילול השם כי מפני קנסו של גוי אין לישראל לחלל את השבת ולמישקל אנרא דשבת ואם מפני שחטאו גוים [הם] אין מצווין לשמור את השבת ואם מפני שלא יהא הגיל לעשות כן [בהמה של ישראל] אין לנו לקנס את הגוי בה דאדרבא על הישראל יש לנו לקנס שלא ישכור את בהמתו לגוי כלל אלא איכ יודע בכיורו (ט)... ואם מפני שנתן אותן מעות לעניים הווא זייל מצוה הבאה בעבירה והקביה שונאה לסי שיש בדבר חילול השם כשרואין הגל גוים וישראלים דקא שקיל ישראל שכר שבת ואין הכל מבינן כשהוא נותן לעניים אבל מאי דשפיר למיעבר בכי היא מילתא אם עבר הגוי על דעתיה של ישראל [אי] איכא אתרא דקבוע בי דוואר לזייל לבי דוואר וליקנסו לגוי עליה אבל למישקל מיניה אנר שבת כלל לאו שפיר דמי. אבל מה שראוי לעשות לישראל שלא ישכור בהמתו לגוי כלל אלא איכ קונס הגוי ביד ישראל כי היכי דליהדריה ניהליה בערב שבת עם חשיכה, והיכא נמי דאונר ישראל בהמתו לישראל חברה ואיל עים ליתן ליה בכל יומין דקיימה גביה האי בהמה אנריה דינרא לכל יומא ומשכא גביה ההיא בהמה יומין טובא מהו למישקל מיניה אנריה מלתחין יומין תלתין דינרין וררי אית בעיהין די דינרין מדי שבתות דאיכא מיד הוואיל ולישראל חברה קא מוניר וכל ישראל שובתי שבת ובהמתיהן שובתת עמהן הדיבר ידוע דלא שכר שבת קא שקיל אלא תנאה היא דאתני ישראל בהדי חברה עבור בהמתו דקא מוניר ליה ליתן ליי בכל יומא דינרא ואי מקיים תנאיה אין בכך כלום משום שכר שבת ואיכא נמי מאן דאמר דמיס כיון דאיל יומא דינרא אעני דכל ישראל שובתי שבתות ולא די שכר שבת מהו שכר שבת ואסור ולא מצי שקיל מיניה אלא איכ הוה בהבלעה כגון דאיל שבעה דינרין תתן ליי אנרא בכל שבת ושבת או תלתין דינרין בכל ירחא אבל אם מפרש ליה דינרא ביומא מהו שכר שבת אבל בהבלעה שריא וכדנרסין בנדרים בפרק אין בין המורד הנאה מחבירו (ק) וליטעמך שכר פיסוק [שעמיס] בשבת מי אסור הבלעה היא והבלעה מישרי שריא

עתים לבינה

שם ד"ה התם בשם הר"י דוברי רבינו צ"ע אצלי. (ח) ע"ז רס"ז ע"א וצ"ל אין מוכרין. לטו בכאן חסר איזו חיבות ונראה דצ"ל שיחזיר לו בהמתו קודם השבת. (ק) נדרים ל"ו ע"ג, ועיין שבויל הלקט השלם סימן קל"ג שכתב גדולה מני דאף אם השכיר בתמא לחבירו וא"ל כך וכך תתן לי בחודש שעולה כך וכך ליום האי נמי כשכר שבת חזי ואסור יעו"ש וצ"ל רס"ל רכל שא"ל כך אם השוכר החזיר לו הבהמה באמצע החודש א"צ לשלם לו רק בעד מספר הימים שהחזיקת כפי העולה כך וכך ליום וא"כ הוי ככה"ג כשכיר יום ועיין ג"כ כו"ן כתובות סוף פרק אע"פ ועיין

דחניא הזכיר את המועל לשמור את התינוק לשמור את המרה לשמור את הורעים אין נותנין לו שטר שבת לסיכך אם אברו [אינו] חייב באחריותו אם היה שניר שבת שניר חודש שניר שנה שניר שבע נותנין לו שטר שבת לסיכך אם אברו חייב באחריות וכל הגי מילי בבהמה ישראל ודוידא מלמולי מצווה על שבתות בהמתו אבל אי אנדי ישראל או אושיל ספינתיה לנוי לשבעה או לעשרה יומי וקא מסניא האי ספינתא בשבתא לית לן בה דאי משום שבתות כלים לא חיישנין לשבתות כלים אלא הויא דעבדו מלאכה ברשותא דישאל אבל אי אונרינהו או אושלינהו מקמי שבתא ועבדו מלאכה בשבתא ברשותיה דנוי לית לן בה משום שבתות כלים ואם מסני שנקראת על שמו לא דמיא ספינה למרחץ דבמרחץ אריסותא מרחץ לא עבדי אינשי ונקראת על שמו קא) ומדי דספינה נמי נקראת על שמו ואסור... לא ימכרו...:

רמון קנ) אמר רב חסדא קנ) לא שנו [אלא אם נתן שמן מעט שיעור לצחצחו] אבל [שיעור לעבדו היא אסור] אבל לצחצחו אסור [וכשיכ לעבדו, ומתיר לשכשך את המנעל במים אבל לכבסו אסור] דגרסינן בנבחים בפרק דם המאתא קד) דרש [רבא מתיר לכבס את המנעל] א"ל רב ספא לרבא הוא וימנן סניאן היה קאימנא קמיה [דרבה קט] ושיכשכו ליה מסאניה במיא] שיכשך [אין] אבל כיבוס לא הדר אוקי רבא אמורא עליה ודרש [דברים שאמרתיו למנינם] מעות הן בידי ברם כך אמר

### עתים לבניה

בב"י בבב"ב סי' ש"ז שחביא דברי תשל" תג"ל וכתב דאין גרמא כן סדרי הפוסקים וע"ש כמ"א שם סק"ג ועיין היטב ב"ב דף ע"ב באמר לו כור בשלשים סלעים טאה בסלע ובת"ם סי' ר' ס"ו. קה) צ"ל ואיכא מאן דאמר. ועיין ב"י א"ח סימן רמ"ז שחביא מ"ש תרוקת סי' ש"ד דאם יש לישראל ספינה און יכול להשכיחה לעכו"ם לחלוקה במים בשבת וכו"ם וכתב דליתא שזה רק לב"ש דאית להו שבתות כלים אבל לדיון דקיי"ל דלית להו כ"ה שבתות כלים סותר ע"כ, וכאמ"ל לסי המבואר בדברי רבינו פה גם לב"ה דלית להו שבתות כלים ס"ם אסור בספינה משום דנקראת על שמו וזה דעת האוסר שחביא תרוקת, ועשר"ה תאוננים המדה גרמא סימן יו"ד תשובת רב גרונאי בענין השכרות ריחיים לעכו"ם והיא התשובה שחביא תרבינו ירוחם עיין ב"י סי' רס"ה, אבל תמזה לי מ"ש תנאן שם ד"ל כך ראינו כיון שחשכיו לוי קנאו דקאמרינן שאלה קניה אונרה קניה עכ"ל וכוונתו ל"ש ע"ז ס"ז ע"א וזה תמזה דהא למסקנא אמרינן דשכירות שאלה לא קניא ומסקינן דחשאת דאמרת שכירות לא קניא גזירה משום שאלה גזירה משום שכירות וכ"כ באמ"ל רבינו תמזה לעיל בסוף סימן הקדום וכן אמרינן בש"ם פסחים ו' ע"א דשכירות לא קניא ואף דקיי"ל דשכירות ליומא מסבר הוא צ"ל רק לקנין מידות בעלמא אבל קנין גוף המשכיר לא ספק ואכתי שם עיקר בעלים תראשונים עליו וכ"כ בספר חיים סי' ת"ס אות ה' חאריך כזה גם בקהלת יעקב ח"א אות ק"ם וכבר ספורש כן בשו"ת הריב"ש סימן שג"ה, ועוד קדם כן ספורש בחי' תרש"א כתובות ג"ה בקונטרס אחרון ועיין ג"כ בנימוקי יוסף סוף ס"ד דכ"ב, עכ"פ דברי תנאן ע"כ, קל) בהתקן שלפני גיכר שיש חסרון בכאן בנזף התיב יד, ולדעתו נחמר בכאן כהו רשין יען כי רבינו המתבר הכניס בתלכה זו גם דיני הוצאה ומלמולי שבת כמ"ש בתחלת ההלכה והנה סוף סימן הקדום נפתים בפרק במה בחמה יוצאה וחמר מעתה כל פרק במה אשה יוצאה ונשכיל מה כי חסרים דרשין התבוכים בפרק במה אשה יוצאה ונה חסרים דיני מלמולי שבת שבפרק ממנין ופרק כל הכלים שכתבן בלי ספק ושוב כתב במחשבתו דהק"ש שע"ג המטה שבפרק תולין דף קמ"א ע"א ונחמרו כל אלה דרשין עד אמר רב חסדא שב"ה הלוינן שם דף קמ"א ע"ב, קנ) כל מה דאיתא בפנים טוקפים בחצאי לבנה חסרים ג"כ בהעתקה שלפני ואני חספתי אוחם עש"י הגמרא ודרי"ף ושי' רבינו תנאל ש"ה. קי) דף צ"ד ע"ב, קה) כן היא גם גירסת הרי"ף כאן סוף פרק תולין וזה גרמא גירמא משובשת יען דרב ספא לא היה כלל בימיו של רבה כמ"ש ברש"י כתובות דף ל"ד סע"א וחזיקי כגירמת ש"ס שלנו בנבחים צ"ד שם א"ל רב ספא לרבא חאמר ר' חייא בר אשי

שכשודך מותר ביבום אמר. קו) ת"ד לא יצא קמן (במעל נדל) אבל יצא דוא בחלוק נדל מ' של אדם נדל ולא תצא אשה במעל מרומם (מ' רמו קו) שמשתרבב מן

## עתים לבניה

וימנו וכו' קמיה, רדב" ויעין ברא"ש. קו) שבת שם קמ"א ע"ב. קו) כן מ' ברכיו הנגאל שם וכל דברים הללו מצאתי גם בערוך [שג"כ כל תוספות מרדכי לקהים מפורשי רבינו הגנאל] ע"ש בערך מרומם ה"ל יבמות ק"ג מעל המרומם מ' רמו שמשתרבב מן הרגל ונופל סמנו כמו כמאן שמשתרבבין של זקנים מותרות ואינו יכול לקפון שפתותיו למעים הדיך המאכל ומשתרבות ומתרוספת עכ"ל, ור"ש יבמות ק"ג לפנינו שם איתא מעל הגפרים ועל כן ג"ל [דעין זה מ"ס רצ"ל שבת קמ"א. אן דצ"ל יבמות ק"ב ע"א, ולכאורה מ' וח קשה רמ"כ היינו מאי דקאמר תולה לא יצא קמן מעל גרול וזמילא כש"כ אשה דבושה שפי אי מחייבא עלה וגם למה שינה בלשונו, וצ"ל דברישא דקתני לא יצא קמן במעל גרול היינו כשהוא גרול כל כך שאינו יכול ללכת בו אלא בדוחק גרול או בגרירת הרגלים אבל אם תנא רק גרול קצת שהיא רפוי ואינו למידת רגלו ומ"ס הוא יכול ללכת בו מותר לצאת בו, אמנם באשה אמילו אם היא רק גרול קצת שאינו למדת רגלה שהיא רפוי ג"כ לא תצא בה דנשים מדקדקין בזה ויש לחוש בה שפי ומחייבי עלה בכך ובלמה וסויהי ל' בדקתני אח"כ במעל הדיך לאסור באשה מה"ט, ומ"ש בערוך שמשתרבב מן הרגל, ונפול סמנו" הכתנה שנתנה כנופל סמנו כיון שהיא רפוי [וכפי' דה"ה באמת ליתא שתי תיבות אלו] ולזה קתני אח"כ ולא תחלוין בו ואם הלצה הליצתה כשרה וכדתנן ביבמות ק"א ע"א הלצה בגרול שהוא יכול לחלוך בו הליצתה כשרה ועין ג"כ דף ק"ג ע"ב שם, ואמנם בפרש"י שבת שם מ' מעל מרומם שהוא קרוע מלמעלה וכן מ' רש"י גם ביבמות ק"ב ע"א נראה דלא ניהא ל' לפרש כפי' הר"ה עבור קשיותו הנ"ל. והנה התוס' בשבת שם הקשו רמ"כ למה אמרו ביבמות ק"ב ע"א ראין הליצין במעל לכתולה גזירה משום מעל המרומם כיון דבמרומם הליצתה כשרה ותירצו דגזירין אסור מרומם יותר מדאי שאינו נופל את רוב רגלו דבדלצת בו אין הליצתה כשרה ע"כ וכוונתם לש"ס יבמות ק"ג רע"א דמפורש כן דבדלצת במעל הגפרים שאינו תופא את רוב הרגל הליצתה פסולה וזוהו סבואר שגם התוס' מפרשים מעל המרומם כפרש"י שהיא קרוע מלמעלה, והנה מה דהקשו התוס' על הא דאמרין גזירה משום מעל המרומם כיון דבמרומם בריעבר הליצתה כשרה סבואר דפשיטא לזו דלא שייך לגזור לכתולה אסור מידי אחרינא דג"כ אינו אסור רק לכתולה וזוהו סבואר כי צדק דברי הכי' ביו"ד מ' כ' כמה שהבין בדברי התוס' תולין דף י"ט ע"ב דבלא החזיר הסימנים גם בריעבר אסור ודלא כהתור"ק"ב ועין ג"כ בש"ך שם מ"ק ח' שכ"כ בברינת הכי' משום דאי נימא דבלא החזיר רק לכתולה אסור לא שייך לסיגור החזיר אפיו לא החזיר דלא מצינו בשום מקום גזירה כי האי ע"ש ואישתמטתי' להביא שכן מפורש גם מדתתוס' שבת הג"ל ולפ"ז קשי' זו יקשה גם לפי תר"ה הג"ל אלא דגם לתר"ה יש לתרץ ע"ד זה דמה דאמרז גזירה משום מעל המרומם היינו בגרול יותר מדאי שאינו יכול לחלוך בו דבכ"ג הליצתה פסולה כדמוכח מהמשנה וכתנתי' להורי' בק"ג ע"ב ביבמות שם ועפ"ז כגון ג"כ מ' הערוך הג"ל שחוסם לפרש ונופל סמנו דליתא כפי' תר"ה שבת דהכא יען דהוא כתב ונפול סמנו שחוסם מעל המרומם דביבמות ק"ב וזהו ודאי סוכרת לפרש בסיווי בגרול הרבה עי' שנופל סמנו, שאינו יכול לחלוך בו, ואולי כן היא לשון תר"ה בפירושו ליבמות, משא"כ בהאי דשבת דהכא דסיווי רק בגרול קצת שהיא רפוי ולזה לא כתב ונפול סמנו וא"ש מאור ודאיתו גם לתתוס' ביבמות דף ק"ב ע"א שם ד"ה גזירה שחקשו גם שם קושי' זו כחא רש"ס שבת דהכא וכתבו וז"ל וי"ל דהתם אינו מרומם כל כך שלא יהי' ראוי לנעול בו עכ"ל הנה לא הזכירו כאן כלל דבריהם מענין תופא את רוב הרגל עפ"י שיעור החילוק ביבמות ק"ג שם [ותמס עליהם בזה כפסר ישריש יעקב יבמות שם ולא ראה כלל דהתוס' שבת הג"ל שכתבו באמת כן] ועל כן נראה דהתוס' דהתם כפרו מעל מרומם כפי' תר"ה שהיא רפוי ולזה כתבו מהם דהתם אינו מרומם כל כך שלא יהי' ראוי לנעול בו והיינו דיכול לחלוך בו, וכן כפרש הלשון כן ברא"ש שם ביבמות ודאיתו ג"כ להרמב"ם בפ"ט מה' שבת הפ"ו שכתב ולא תצא אשה במעל רפוי ועין להרב המביר שם שכתב דהרמב"ם מפרש כמעל מרומם מ' רפוי וכן מ' בחלכות ע"כ ובאמת ברי"ף שלנו לא נמצא שום מ' על סגול מרומם אולי חסר זה בהלכות דרי"ף שלנו או דצ"ל וכן מ'

הרגל כדאמרינן (ק) ששפתחיהן של זקנים מתרממות ואין יכול לקפוץ שפתותיו

### עחים לבינה

ה"ח. והמתחיל על המדור והש"ע בא"ח סי' ש"ג סי"ג שכתבו לא תצא אשה במגעל הקדש למעלה ע"ש ולא הזכירו כלל בסו' תרמב"ם הד"ח והערך שהם מפרשין מגעל רפוי, והנה יש לפרושים הללו ג"כ גדולה לענין הליצה דלפי פרש"י והתוס' והסוד והש"ע הג"ל וכן סי' הר"ן והרשב"א ולא תצא אשה במגעל סדומם היינו במגעל קדוש למעלה משום דגנאי לה ועלה קנתי ולא תחלוץ בו א"כ לכתחלה אמר' בקדוש קצת כל שחזר דגנאי לאשה לצאת בו פסול ג"כ להליצה ולא תחלוץ בו לכתחלה וראיתי להפוסק באהע"ז סי' קס"ט ובש"ע עם שכתב שלא יהי' המגעל גדול עד שאין יכול להלוץ בו ולא קפן עד שאין לכסה רוב רגל, ולא יהיה קדוש עד שאינו יכול להלוץ בו, ושוב כתב שאם הי' גדול מסדרת רגלו ויכול להלוץ בו או שהי' קפן מסדרת רגלו ומכסה רוב הרגל ויכול להלוץ בו או שלא הי' שלו וכו' התליצה כשירה בדיעבד, ושוב כתב דאם הי' המגעל גדול שאין יכול להלוץ בו או קפן שאינו מכסה רוב רגלו או קדוש שאינו יכול להלוץ בו וכו' הליצתה פסילה ע"ש והנה השמיטו דגם בקדיעה קצת עכ"פ לא תחלוץ בו לכתחלה וזה תמוה, וגם בשיעור זה שכתב הסוד בענין מגעל קדוש בין יכול להלוץ בו ובין אינו יכול להלוץ בו הגם שמרן הב"י שם כתב שהיא מבוואי במשנה ובגמרא שם ביבמות ק"ב הפסחי שם בכל הסוגי' ולא מצאתי מזה שם כלום אבל שם ביבמות ק"ב סע"ב מבוואי דבתלצה כמגעל הנפרם תרופה את רוב הרגל הליצתה כשירה ואם הלצה במגעל הנפרם שאינו תרופה את רוב הרגל התליצה פסולה ע"ש והנה במ"ש הסוד או שהי' קפן מסדרת רגלו ומכסה רוב הרגל, ויכול להלוץ בו, לכאורה תיבנות אליו ויכול להלוץ בו קשה דהא ברישא לא תצא בזה כלל ולא קפן עד שאין מכסה רוב רגל ואינו יכול להלוץ בו וכן בסוף ג"כ כתב סתם או קפן שאינו מכסה רוב רגלו ולא תסיף ג"כ שאינו יכול להלוץ בו ועל כן נראה ברור דיש הסורן כבוד וצ"ל או שהי' קפן מסדרת רגלו ומכסה רוב הרגל, או שהי' קדוש ויכול להלוץ בו וכו' התליצה כשירה בדיעבד וא"ש מעתה מה שתמתי שהשמיט הסוד דגם בקדיעה קצת פסול לכתחלה אלא דעף שיעור זה כיכול להלוץ בו היא תפסה מג"ל דהא במגעל הנפרם מבוואי ביבמות הג"ל דהלי' בשיעור תפסה את רוב הרגל ובאינו תפסה את רוב הרגל פסול גם בדיעבד אף שהי' יכול להלוץ בו וכו"ס סמה שפרשי' ביבמות הג"ל גזירה משום מגעל המרוסס מגעל קדוש כלמעלה דאע"ג דהיא רכיף מיתוב לוח אנקיעה ע"ש דהי' בע"כ סיוריו משום מגעל המרוסס שאינו תפסה את רוב רגלו כמש"ל בשם התוס' בשבת האבנא ואמ"ה מתיבב ל' אכרעי' דהי' דגם דבאינו תפסה רוב רגלו ויכול להלוץ בו ומ"ס פסול גם בדיעבד ודברי הסוד והש"ע פלאים והייתי ל' שמצאתי אח"כ גם כיום של שלחה פ"ב דיבמות שהשיג על הסוד בזה שכתב חשיעור כיכול להלוץ בו דאינו יודע מנין לו דאמרי' כיכול להלוץ בו מאחר שאינו תפסה את רוב רגלו פסול גם בדיעבד ע"ש ומ"ש כיום ש"ש שם שהסוד ספק על התוס' והרא"ש יבמות הג"ל שספרשו חא דגזירה משום מגעל המרוסס שאינו ראו להלוץ בו, כבר כתבתי דזה לפי סי' ר"ח שספרשו מגעל סדומם מגעל גדול וראי' התוס' בשבת דהבא דמפרשו מגעל המרוסס יש שניינים כי ראיתי ברש"י סוסה דף ו' סע"א שכתב הברל בין נקדע לפרסם דפרסם גדולה מקדיעה דפרסם היינו שנקדע לקדעים הרבה ע"ש ולפי' יש להסתמך אם תבוייתא דנקים פרסם היינו לאשמעינן רבותא דאמרי' בנקדע לקדעים הרבה אם תפסה רוב הרגל בדיעבד הליצתה כשירה או נאמר דרווקא בנקדע קדעים הרבה אינו כשר ככה"ג רק בדיעבד אבל אם יש רק קדע קצת כגון נקב וכיוצא גם לכתחלה כשר להלוץ בו, אבל ברש"י מצות כ"ב ע"ב סי' דמיסמח היינו קדיעה של תפירה וכן נראה גם בסו' תרמב"ם בפ"ה מ"ק דמיסמח ת"ל שפי' הפריסתה היינו מן הצד והנה בגליון הש"ע מצאתי לאבא סארי תנאון זצ"ל שהענין שצנא באור ודוע תגרוז ח' הליצה סימן תרמ"ז שכתב בשם הר"י בר' נתן שפי' דמגעל הנפרם היינו שנקדע דרך תפירה וכתב האור ודוע דנקדע גם המגעל כמקום שלם שלא במקום תפירה אינו יודע אם כשר גם בתופה את רוב הרגל ורש"א דרוקא במקום תפר ככשיורין אבל במקום שלם לא דא"כ ליתני מגעל הנקדע ע"ש ובש"ע נשטם כל זה וצ"ע לדינא עכ"ל אמרי' ד"ל והנה כבר כתבתי דכפי' הר"י בר' נתן כן מסודר גם ברש"י מצות הג"ל וספ"ה דהרמב"ם וכבר העירוני בכל מה שצ"ע על הסוד ודע' שלא דקדקו בבואו ככל הצורך בין מגעל הנקדע ולדינא נלפע"ד לפ"ש דקדע כל שחזר נגעל המגעל פסול לכתחלה להליצה ובקדע גדול גם בדיעבד אף כיכול להלוץ בו כל שאינו תפסה רוב רגלו ואף בתופה צ"ע להכשירו. (ק) שבת ק"ב ע"א. (ק) הכל מפי'

למען החיך (המאכל, ולא תחלוץ בא ואם הלצה הליצתה כשרה ואין יצאין במגעל חדש וכאזו מגעל אמרו במגעל של אשה כלומר שאין [אשה רשאי לצאת במגעל] חדש, הגי בר קפרא לא שנו אלא שלא יצאה בו שעה אחת מבעוד יום אבל יצאה [בו שעה] אחת מבעוד יום מותר, ומגעל שעיני אמוס שומטין אותו בשבת כרבנן קט) ס' אמוס (זה דפוס של מגעל), הגי חדא שומטין מגעל מעני האמוס בשבת ותגיא אידך אין שומטין [לא קשיא] הא ר' אליעזר הא רבנן לריא דאמר גבי מדרות קי) אינו כלי אסור לשומטו ורבנן סברי כלי הוא לקבל מומאה וכיון שהוא כלי מותר לשומטו בשבת והלכה כרבנן רשמי ואפי' ריא לא קאסר אלא בשאינו רשמי אבל ברשמי מותר התגיא ר' יהודא אומר ר' אליעזר אומר אם היה רשמי מותר:

ר' מנחם (קיל) נוטל אדם את בנו והאבן בידו כלכלה והאבן בתוכה, אמר רבא הוציא תינוק חי וכיס תלוי בצוארו חייב משום כיס תינוק מה וכיס תלוי בצוארו פסור, ס' קיז) תינוק מת שהוציאו לקברו והכיס עמו כדאמר ריש לקיש קיז) פוסק דהי' ריש [את] במתניא את המט לקברו והלכתא כרכא וקאי כריש דאמר מלאכה שאיז לנופה פסור עליה ובפרק יציאת השבת קיז) אוקימנא להא דתני זב שיצא בכיס שלו בשבת פסור כריש דסברי מלאכה שאיז לנופה פסור עליה ולא תימא מלאכה שצריכה לנופה נגון מר לעשות מס זמית להניחו אלא אפי' מר להמור זמית לקרות בו מלאכה שצריכה לנופה הוא וכי לא ספר ריש אלא מלאכה שאיז לנופה אבל מלאכה שצריכה לנופה אפילו ריש מודה ותגיא כרכא המצויא כלים מקופלים ומנחים לו על כתפיו וסגדליו ופבעותיו בידו חייב אם היה מלוכש בהן פסור המצויא אדם וכליו עליו וסגדליו כרגליו ופבעותיו בידיו פסור שאילו הוציאן כמות שהן חייב והלכתא כוותיה, ומתני' דנוטל אדם את בנו אוקמוהו דבי ר' ינאי בתינוק שיש לו נענועין על אביו והוקא אבן דאי נפלה לא אתי לאיתווייה אבל דינר דאי נפל אתי לאיתווי' לא, האבן שעל התבית משה על צדה היא נופלת היתה בין התביות מנביה ומשה על צדה וכו' אמר רב הונא אמר רב לא שנו אלא בשוכה אבל במניח [נעשה במים לדברי האיטור, קטו] והלכתא כוותיה דרב] דקאי ר' אמי ארי' יוחנן כוותיה בפרק כל הבלים, היתה [בין התביות מנביה ומשה על צדה] היא נופלת, תנא ר' יוסי אומר היתה תביות מנחת [באוצר או שהיו כלי זכויות] מונחין תחתיה מנביה למקום אחר ומשה על צדה היא [נופלת ונוטל הימנה מה שהיא צריך לו] ומחזירה למקומה, מעות שעל הכר נעדר את הכר הן נופלת, [אמר ר' חייא בר] אשי לא שנו אלא בשוכה אבל במניח נעשה במים לדברי האסור אמר [רבה בר בר] חנה ליש אלא לצורך גומו אבל לצורך מקומו מפלסין ועודן עליה, [אמר רב אושעיא] שבה ארנקי בחצרו מניח עליו ככר או תינוק ומטלסלו ולית הלכתא כוותיה דאמר רב אשי לא אמרו ככר או תינוק אלא למת בלבר וכן הלכה:

### עתיים לבינה

ר"ח ע"ג. קי) עיני ש"ס מנהרין ס"ח ע"א רבשעת פטירתו של ר"א נשאל בדין מנעול שע"ג האימס והשיב ושתדו והיא מענין אם מתור מלקבל מומאה ע"ש תינין במדרש תעלה בותר פ' וירא מספר מסיתות ר"א וכתב והיו שאלין מניח בההוא סגדלא דיבום עד דנפיק גשמתיה ואמר מתור ע"ש והנה זה הרכבה שאינו קולפת כי מה ענין סגדלא לסגדלא דיבום ואין מעל שע"ג האימס מגעל של הליצת לחתניקי לסגדלא דיבום וש"ס היא, קיז) שבת קס"א ע"ב, קיז) לשון פ"י ר"ח שם עד משה, קיז) שם צ"ר סע"א, קיז) י"ב רע"א, קטו) כל המוקף בחצי

ר"ח ביה אומרים קט) מגביהין מעל השלחן קליפין ועצמות. אמר רב נחמן אנו אין לנו אלא ב"ש כרבי יהודה וביה כר"ש וכי שרי ר"ש למלמולי כגון עצמות דחויין לכלבים וקליפין דחויין למאכל בהמה אבל מידו ולא חיי לא למאכל אדם ולא למאכל בהמה לא קא שרי ר"ש. ות"ד ממלמלין את העצמות מפני שהן מאכל לכלבים בשד תמוה מפני שהיא מאכל לחדה. פ"י קח) מעבדין מעל השלחן פרוזין פחות מכות מסייע ליה ל"י יתגן דאמר סרוזין שאין בהן כזיה מותר לאבדן ביד. דגי נרעינן דתמרי ארמייתא שרי למלמלינהו והואיל דחויין אנב אימין פ"י מפני שהם רכין ונאכלין עם התמרים עצמן דפרסייתא שהם קשיין ואין נאכלין עם התמרים. ק"ה) ופירושא דרייק מהאי כי תמרי ארמייתא קשיין הן והבהמה אוכלת אותן בנרעיניהן ולפיכך ממלמלין אותן ותמרי פרסייתא רכין הן ואין הבהמה אוכלת אותן ולפיכך אין ממלמלין אותן ומסייתבריא דהיי"ט במקום שמאכלין התמרים לבהמות כגון בבבל ויריחו אבל במקום שאין מאכלין אותן לבהמות אלו ואלו אמור למלמלין שמואל ממלמל לזו אנב רישתא רבה ממלמל לזו אנב ליקנא דמיא רב ששת זיך לזו בלשניה רב פסא זיך לזו אחרי המטה אמרו על ר' זכריה בן אבקהום שהי מחזיר פניו לאחורי מטה דחוקין ק"ט)

### עתיים לבניה

לבנת חמר בהערתה שלפני וחקתיה לנכון ע"פ"י הש"ס דר"ף ור"ח שם. ק"ה) העתיק אתר נוסחת פ"י רבינו הגבאל וכאשר בן היא גם בתוספתא פ"ז רשבת וכדברי ר"ג בגמרא דמחשך ל"י ולפניו שם קמ"ג נוסחת המשנה כמשנה ראשונה ב"ש אומרים מגביהין וכי' וכו' אומרים מסלק את המבלא כולה ומצנעה ושאר דברי רבינו חס לשון דר"ף שם. ק"ח) חיבת פ"י פ"ס או הוא ר"ח "פסיקא" כמצוי בן בדרבה מקומות ככאן שכן ח' נכתב בהלכות דר"ף או בפ"י ר"ח בציון על המשנה והוסחתו כנוסחת דר"ף והר"ח לא כפרש"י ועתוס' ור"ן שם. ק"ט) צ"ל אין ממלמלין אותו הכל ע"י שו"ט לשון דר"ף שם. ק"י) בתוספתא פ"ז שם טיים על זה א"י יוס ענותנותו של ר' זכריה בן אבקהום שרפה את החיכל. וקשה להבין מה ענין הא דר' יוס על תד דר' זכריה ח' מחזיר פניו לאחורי המטה דחוקין ומה ענחה ורואה בזה, וזה ח' תחילת השמישי לפני ת"ח בחיזתי כבן תריסר שנין כאשר באתי לשמש את ארמאי' הרב הגאון סרוז"ש נאמנותאן וצ"ל אבד"ק לבוב שאלתי אותו גם על ביאור תוספתא זו והשקוף בו קצת חזיב לו ע"פ הש"ס ב"ב דף נ"ח ע"א דמטה של ת"ח כל שאין תחתיו כלום ושל ע"ה כאוצר כלום ע"ש ח' זכריה בן אבקהום שהי' מחזיר פניו אחרי המטה דחוקין שלא החזיק עצמו לת"ח לגדל ענותנותו וזה שאמר ר' יוסי על זה שענותנותו גרסה לנו רעה פעם אחרת שרפה את החיכל כמסופר עליו בש"ס גיטין דנ"ו ע"א דרמ"ח. ואבא בארי הרב הגאון וצ"ל חשיב כאומן אורי דלשון תוספתא שם ר"ז בן אבקהום לא ח' נהג לא כדברי ב"ש ולא כדברי ב"ה אלא ח' מחזיר פניו וכו' כי סמידת עניות ולא מחית גפשיה לפסיקא ולהכריע במידי דשלגתא עש"ס גרד דף כ' רע"ב ולזה לא רצה ר' זכריה לגדל ענותנותו לעשות כב"ה נגד דעת ב"ש ולא כב"ש נגד דעת ב"ה להיות סכויע במשוי' כאשר משיגים וכתבונת נפשו ואת ראינו בו גם בשעת הערוכין שלא רצה להכריע הלכה לשעת ההקריב כע"ס משום שלום מלכות גם לא להכריע הלכה בדריגת בן קצבא וחשש על גד דהתוק בשניהם אלה ע"ש בניטין דנ"ז ולזה שפיר קאמר ר' יוסי על זה הדבא כי זה מביאה בו מה שלא רצה ר' זכריה בן אבקהום מלהקריב או קרבן המלכות לא ח' זה סוד גדול קבאות כערת הקנאים לצאת למלחמה אך ענותנותו תבונתו נפשו גרם זה אשר אמנם באמת לא נכון היה לגדל הדרו אשר עליו יסבכו כאשר הגסין תראה שענותנותו שרפה את החיכל עכ"ד פ"ח וקרוכים יותר לאסמיתיות השטט. ק"כ) עפרש"י מגדירין שם שכתב בשביל שלא יזיק ואין בכך משום צידה, וחמדה לי רהא אפילו צידה גמורה מותר בשביל שלא יזיק כמפורש במשנה שבת דף קכ"א דכופין קערה על עקרב שלא תישוך וע"ש בדף ק"ז ע"א דהצד נהש שכנתו בשביל שלא ישכנו פסוד וסותר, וצ"ל דרש"י רצה לפרש אפילו אם תלכין לדוכן שאין פסדה מבורחת ולא תותר רק לר"ש וס"ל דמשאצ"ג מפניו אבל לר' יודנה אמר ע"ש בדף קכ"א ע"ב ועיין ת"ס שבת דף ג' ע"א ר"ה חדר הנחש, אבל לחישה שאין בכך משום צידה



נרמין בפרק חלק [קיא ע"א] מנין וממשמשין בבני מעיים ולחושין לחישות נחשים ועקרבים בשבת ומעבדין כלי על גב העין בשבת אמר רשבינ: בדיא בכלי הגימל בשבת אבל בכלי שאינו גימל אמור:

מליקא להו הלכות דילוך חריקה והוצאה ומלמולי שבת:

עתים לבניה

אפילו לרי' מותר, אבל תמזח לי על הש"ע באו"ח סי' שכ"ח סעיף מ"ח שהביא דין זה רלחושין וכתב דאין בכך משום צידה וזה ללא צורך כלל שהיו תמזח פסק שם בסימן שס"ו סי' דגם צידה גמורה מותר כשביל שלא ישכנו דמסק כר"ש דמשאל"ג מסור עליו ע"ש, ואמנם הרמב"ם סי' א"א מה' עכו"ם ה"א ספר"ש ד"ו דלהשין לחישות נחשים ועקרבים דמייור כמי שנשכו נחש או עקרב והוא לוחש לרפואה, והנני מתחוק בקצרה מ"ש בתשובה אשר נשאלתי באחד שבא לו ידעתה סאבד בשבת שנהלח בתולי כסוכן ומבקש שיבא תיכף לשם אם מותר לו לחבן לילך אליו תרץ לתתם, והשכתי סבואר בש"ס ב"ב קנ"ו ע"ב דקנין קנין משכיב מרע אפילו בשבת שלא תמרוף דעתו עליו וע"פ כתב המרדכי שבת רמז שי"ד בשם הר"ש דתולה התקף לי' עלמא ואומר שישלחי תרץ לתתם אחר קרוביו הא ודאי שרי שלא תמרוף דעתו עליו כבש"ס ב"ב הג"ל וכ"ב בהנהגות אשרי ב"ב שם ובהנהגותי' פ"ב רשבת ומסק כן באו"ח סי' ש"ו ס"ס ולפ"ז כשם שסותרו שבות דאמריה לעכו"ם סו"ש יש להתיר ג"כ להקריב לעבוד על שבות דתתמיין לבוא אליו שזה עיקר ישוב דעת החולה שלא תמרוף אלא שראיתי בש"ע של הרב [מתרש"ז ז"ל] שהתא כתב דמתיר לשכור גוי שילך תרץ לתתם, להביא קרוביו למצואו שבת" משמע דס"ל דהקריב אחר לעבוד על איסור שבות דהליכה תרץ לתתם ולא ידעתי מג"ל זה ומה מעם החלק וכן ראיתי ברקח סימן ל' שכתב רכשם דמותר שבות דקנין בש"ס ב"ב הג"ל משום שמתא ימרוף דעת החולה וה"ד שבות דאמריה לעכו"ם ואין חילוק בין שבות קל לחמור ולא היישנין לשום סילתא כסקום חשש מידוף דעת החולה עיי"ש וכ"ס מהתו"ס בעירובין דף ע"א עמוד א' ר"ח ומקני שכתבו דהא דאמרינן בש"ס גיטין גבי שכיב מרע בשבת רליקני לה דכתמא דמנה ביה גיטא אף דאיכא אימור שבות לגרש בשבת בשכיב מרע התירו שלא תמרוף דעתו ע"ש הרי דכל שבות תותר מפני זה אפי' שני שבותין שבות דקנין ושבות דיגרושין, אלא שבתו"ס בגיטין דף ע"ז רע"ב כתבו דגבי שכיב מרע התירו שלא תישול קמי יבם ואולי גם בזה כונתם דמה"ס איכא חשש גרור שלא תמרוף דעתו שירא שמתא ימות בשבת ותישול קמי יבם, ואמנם ראיתי להרמב"ם פ"ח מ"ח זכית ה"ג שכתב הא דש"ס ב"ב הג"ל דקנין משכיב מרע אפילו בשבת, כיון שזה הקנין אינו צורך" וכתב הסוד בתו"ס סימן רנ"ד דמשמע מדבריו דקנין תצורך דאיכא שבות אין קנינון בשבת והדא"ש חלק. על זה ובש"ע שם הביא שני הדיעות ולפ"ז לשיטת הרמב"ם אין תוכחה כלל להתיר שום שבות משום חשש מרע תמרוף דעת החולה [ונצ"ק על הש"ע באו"ח סי' ש"ל הג"ל] אבל באבת אני תמה [על הסוד והפוסקים הג"ל] שלא תמרוף ממי"ש תרמב"ם סי' א"א מה' עכו"ם ה"א ומי שנשכו עקרב או נחש מותר ללחוש על מקום הנשיכה אפילו בשבת כדי ליישב דעתו ולחוק לבו אע"פ שאין הדבר מעיל כלום התירו לו כדי שלא תמרוף עליו הואיל ומסוכן הוא עיי"ש רשם בתחילת הלכה יו"ד סבואר שזה לאו דחובר חבד וכ"כ שם בה"ב וכל לוחשי לחישות היא בכלל מנתשים ומחברים הרי דלדעתו אפילו לאו דאורייתא דחובר חבר התירו לחולה שלא תמרוף דעתו עליו ומסק כן ביו"ד סי' קע"ם [ונצ"ע להרמב"ם למח תוצרתו לומר אפי' בשבת כיון דגם לאו דאורייתא הותר מצינו זה ועכו"ם שם] ומבילא נבבאר דלכ"ע כל שהתירו שמתיר לשלוח אחר קרוביו בשבת בשביל שלא תמרוף דעת החולה תה"ד דמותר להקריב לילך תרץ לתתם מה"ס בג"ל ואין לחוש שמתא ימות עד שיבא דמוקמינן על חוקת היום כמבואר בש"ס גיטין דף כ"ח ע"א ודוק.

יח"ד שנוכה לכנין בית קדישו כ"ב א' :